

Jätelain eräiden säännösten tulkintalinjauksia

SI SÄLTÖ

1.	JOHDANTO	4
2.	SIIRTYMÄSÄÄNNÖKSET	4
2.1	LAKIEN VOIMAANTULLESA VIREILLÄ OLEVIEN ASIOIDEN KÄSITTELY	4
2.2	SEURANTAA JA TARKKAILUA KOSKEVIEN LUPAMÄÄRÄYSTEN TARKISTAMINEN	5
3.	PÄÄTÖKSENTEKO JÄTELUONTEEN MÄÄRITTELYSTÄ	6
3.1	JÄTE	6
3.2	SIVUTUOTE	6
3.3	JÄTTEEKSI LUOKITTELUN PÄÄTTYMINEN (END-OF-WASTE, EoW)	7
3.4	TAPAUSKOHTAISTA HARKINTAA KOSKEVA PÄÄTÖKSENTEKOMENETTELY	9
4.	JÄTTEEN KÄSITTELYN LUVANVARAISUUDESTA	10
4.1	JÄTTEEN AMMATTIMAISEN JA LAITOSMAISEN KÄSITTELYN YLEINEN LUVANVARAISUUS	10
4.2	POIKKEUS ERÄIDEN JÄTTEEN KÄSITTELYTOIMINTOJEN YLEISESTÄ LUVANVARAISUUDESTA	11
4.3	ERÄIDEN JÄTTEIDEN KÄSITTELYN LUVANVARAISUUDEN TARKASTELUA	11
	Asfalttimurskeen hyödyntäminen tierakenteessa tai vauriokohtien korjaamisessa	11
	Kaatopaikkakaasu ja jätteen kaasutuksessa tai pyrolyysissä syntyvä kaasu	12
	Lumenkaatopaikat	12
	Muovin leikkuujäännökset	12
	Puuperäiset materiaalit	13
	Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä betoni- ja tiilijäte	15
	Rengasrouheen tai -granulaatin hyödyntäminen	16
	Tuhkan varastointi ja rakeistus käytettäväksi lannoitevalmisteena	16
	Käytöstä poistettavat putket, kaapelit, säiliöt, yms.	16
5.	PÄÄTÖKSENTEKO VAARALLISEN JÄTTEEN LUOKITTELUSTA POIKKEAMISESTA	17
6.	POP-ASETUKSEN MUKAISET POIKKEUSPÄÄTÖKSET POP-JÄTTEEN SIOJTTAMISESTA KAATOPAIKALLE	18
7.	VAKUUDET	19
7.1	KAATOPAIKAN YMPÄRISTÖLUPAAN LIITTYVÄ VAKUUS	19
	Vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistamisvelvollisuus	19
7.2	JÄTEHUOLTOREKISTERIIN HYVÄKSYTYN TOIMINNAN VAKUUS	20
7.3	VAKUUKSIA KOSKEVA OPAS	21
8.	JÄTTEENKULJETTAJAN TIEDONANTOVELVOLLISUUS KIINTEISTÖITÄISESTÄ JÄTTEENKULJETUKSESTA	21
9.	JÄTTEEN KULJETTAJIEN JA VÄLITTÄJIEN HYVÄKSYMINEN JÄTEHUOLTOREKISTERIIN	22
9.1	JÄTETIEDOSTOON MERKITYJEN TOIMINNAN HARJOITTAJIEN HYVÄKSYMINEN JÄTEHUOLTOREKISTERIIN	22
9.2	VELVOLLISUUS HAKEA HYVÄKSYNTÄÄ JÄTEHUOLTOREKISTERIIN	22
9.3	VÄLITTÄJIEN JA HUOLINTALIIKKEIDEN ASEMA	23
9.4	ULKOMAISEN JÄTTEENKULJETTAJAN HYVÄKSYMINEN JÄTEHUOLTOREKISTERIIN	24
9.5	PÄÄTÖS JÄTEHUOLTOREKISTERIIN HYVÄKSYMISESTÄ	25
	Olenainen muutos jätehuoltorekisteriin hyväksytyssä toiminnassa	25
9.6	MENETTELY JÄTEHUOLTOREKISTERIIN HYVÄKSYMISEN PERUUTTAMISEKSI TAI RAUKEAMISEKSI JA TOIMINNAN LOPETTAMISTA KOSKEVA ILMOITUS 26	
9.7	MAKSUT JÄTEHUOLTOREKISTERIIN HYVÄKSYMISESTÄ	26
10.	JÄTTEEN KERÄYSTOIMINNAN MERKITSEMINEN JÄTEHUOLTOREKISTERIIN	27
11.	JÄTEHUOLTOREKISTERIIN HYVÄKSYTYN TAI MERKITYN TOIMINNAN VALVONTA	28
12.	SIIRTOASIAKIRJAVELVOLLISUUS	29
13.	LAIMINLYÖNTIMAKSUN MÄÄRÄÄMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT	29
13.1	LAIMINLYÖNTIMAKSUN PERUSTEET	29
13.2	LAIMINLYÖNTIMAKSUN MÄÄRÄÄVÄ VIRANOMAINEN	30
13.3	LAIMINLYÖNTIMAKSUN MÄÄRÄ	30
13.4	LAIMINLYÖNTIMAKSUN MÄÄRÄÄMISEMENETTELYT	30
13.5	LAIMINLYÖNTIMAKSUN TÄYTÄNTÖÖNPANO	31
14.	MUISTIOSSA KÄYTETYT LYHENTEET	31

15.	LOMAKKEET JA OHJEET	32
16.	OIKEUSKÄYTÄNTÖÄ	34
17.	LIITE	35

1. Johdanto

Tämä muistio sisältää jätelain (646/2011, jäljempänä myös JL) tulkintaa ohjaavia kannanottoja ja soveltamisohjeita. Se on tarkoitettu ensisijaisesti valtion ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten käyttöön jätelain mukaisessa päätöksenteossa ja valvonnassa. Muistiossa tarkastellaan erityisesti sellaisia kysymyksiä, jotka ovat jätelakia soveltaville valtion lupa- ja valvontaviranomaisille aiheuttaneet eniten pohdintaa lain säännösten tulkinnassa.

Jätelaissa on aiempaan lakiin verrattuna muuttuneita ja uusia määritelmiä, joiden soveltamista on pyritty selkeyttämään. Jätedirektiiviin on otettu uusina määritelminä sivutuotteen ja jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat arviointiperusteet yhteisön tuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella. Nämä arviointiperusteet on myös saatettu jätelain säännöksillä kansalliseen lainsäädäntöön. Arviointiperusteista on tähän muistioon otettu jätelajikohtaisia esimerkkejä, joiden avulla jäteluonteen tulkintaa toivotaan selkeytettävän ja yhtenäistettävän. Esimerkit on tarkoitettu ainoastaan selkeyttämään tulkintaa, eivätkä esitetyt esimerkit ole tyhjentyviä. Muistion lopussa on esitetty viittauksia tulkinnoissa sovellettuun EU- ja kansalliseen oikeuskäytäntöön.

Maa-aineksiin liittyviä kysymyksiä tarkastellaan lähiaikoina valmistuvassa erillisessä ympäristöministeriön muistiossa. Jätelain tulkintoihin liittyvät ympäristöministeriön muistiot ovat saatavissa ympäristöministeriön verkkosivulta www.ym.fi > Ympäristö > Lainsäädäntö ja ohjeet > Jätelainsäädäntö.

Muistion valmistelusta ovat vastanneet ympäristölakimies Kaija Järvinen (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) ja ympäristöneuvos Riitta Levinen ympäristöministeriöstä. Valmistelun kuluessa muistioluonnoksia ovat kommentoineet useat valtion ja kunnan ympäristöhallinnon asiantuntijat. Muistiossa on otettu huomioon jätelain muutokset säädösnumeroon 528/2014 saakka sekä uusi ympäristönsuojelulaki (527/2014, jäljempänä YSL) ja valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta (713/2014, jäljempänä YSA).

Muistiossa esitetyt tulkinnat ja kannanotot eivät ole oikeudellisesti sitovia. Niitä on sovellettava yksittäisissä ratkaisuissa tapauskohtaisesti harkiten ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat merkitykselliset seikat.

2. Siirtymäsäännökset

2.1 Lakien voimaantullessa vireillä olevien asioiden käsittely

Jätelain ja uuden ympäristönsuojelulain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään lakien voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti (JL 149.1 §, YSL 229 §). Jätteen käsittelytoiminnan harjoittajalta vaadittavaan vakuuteen sovelletaan kuitenkin YSL 59–61 §:iä YSL 235 §:n mukaisesti.

- Ennen 1.5.2012 viranomaiselle jätettyjä hakemuksia ei vaadita täydennettäväksi uusien säännösten mukaisilla tiedoilla. Hakijalta tulee kuitenkin pyytää tarvittaessa esitys YSL:n säännösten mukaiseksi vakuudeksi laskentaperusteinen.
- Toiminnan hyväksymisen edellytykset määräytyvät ja lupa- ym. määräykset annetaan ennen 1.5.2012 voimassa olleiden säännösten mukaisesti.
- Sovellettavissa oikeusohjeissa viitataan ennen 1.5.2012 voimassa olleisiin säännöksiin sekä 1.5.2012 voimaan tulleen lain ao. siirtymäsäännökseen; myös 1.5.2012 kumoutuneisiin jätealan säädöksiin voidaan viitata.
- Tietyt jätelaissa ja jätteistä annetussa valtioneuvoston asetuksessa (179/2012, jäljempänä jäteasetus tai JA) säädetyt velvollisuudet (esim. siirtoasiakirja JL 121 §, kirjanpito JL 118–119 §, seuranta- ja tarkkailu 120 § sekä yhdyskuntajätevesilietteen laadun tarkkailu JA 18 §) ovat luvasta riippumatta olleet voimassa ja ovat koskeneet kaikkia toiminnanharjoittajia 1.5.2012 alkaen. Lupiin ja päätöksiin voidaan tarvittaessa lisätä informatiivinen viittaus näihin uuden jätelain mukaisiin uusiin velvollisuuksiin.

- Luvissa ja päätöksissä on tarpeen tuoda esille jätelain uudistunut terminologia. Luvassa tai päätöksessä käytetään ennen 1.5.2012 voimassa olleiden säännösten mukaisia termejä (esim. ongelmajäte, käsittely) ja luokituksia (esim. jätteen vaaraominaisuudet), mutta uusien säännösten mukaiset termit ja luokitukset olisi hyvä tuoda päätöksessä esiin. Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää luvan ratkaisuosassa uuden lain mukaista terminologiaa ja perusteluosassa viitata vastaavuuteen aiemmin käytössä olleisiin termeihin.

Raportointi jätteistä on joka tapauksessa edellytettävä tehtäväksi uuden lainsäädännön mukaisia luokituksia käyttäen, koska jätelain kirjanpitosäännökset koskevat kaikkia säännöksessä mainittuja toiminnanharjoittajia jo 1.5.2012 alkaen. Jäteasetuksen mukaisissa jätteiden luokituksissa muutoksia on tullut käytännössä vain tiettyihin liitteessä 3 lueteltuihin jätteen vaaraominaisuuksiin (H13 – H15). Jäteluettelon (jäteasetuksen liite 4) samoin kuin hyödyntämis- ja loppukäsittelytoimien luokitukset (jäteasetuksen liitteet 1 ja 2) ovat sisällöllisesti säilyneet ennallaan.¹

- VAHTI-jätetietojen kehittämistyöryhmä on keväällä 2013 tarkistanut loppukäsittely- ja hyödyntämiskoodien (R/D-koodit) kansallisia alaluokituksia jätetietojen raportointia varten. Luettelo R/D-koodien alaluokituksista käyttöesimerkkeineen on tämän oppaan liitteenä.

2.2 Seuranta ja tarkkailua koskevien lupamääräysten tarkistaminen

Jätelain 152 §:n mukaan ympäristöluvanvaraisen toiminnanharjoittajan on seurattava ja tarkkailtava järjestämäänsä jätehuoltoa 120 §:n 1 momentin mukaisesti tai laadittava mainitun pykälän 2 momentin mukainen jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma. Toiminnanharjoittajan, jolle on myönnetty ympäristölupa ennen jätelain voimaantuloa, oli tarkistettava järjestämänsä seuranta ja tarkkailu mainitun pykälän mukaisesti sekä esitettävä tarkistukset tai suunnitelma lupaviranomaiselle vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

- Jos seuranta ja tarkkailu eivät täyttäneet jätelain vaatimuksia, toiminnanharjoittajan tuli esittää tarkistukset tai suunnitelma lupaviranomaiselle 1.5.2013 mennessä.
- Velvollisuus tarkistuksen tai suunnitelman esittämiseen siis syntyi vain, jos seuranta ja tarkkailu eivät täyttäneet lain vaatimuksia.
- Lupaviranomaisen reagoinnille ei ole erikseen säädetty määräaika.
- Siirtymäaikasäännöksen noudattamisen valvomiseksi valvontaviranomainen voi tarvittaessa vuoden 2014 vuosiraportoinnin yhteydessä tarkistaa onko toiminnanharjoittaja täyttänyt velvollisuutensa, ts. valvontaviranomainen voi pyytää vuotta 2013 koskevan vuosiraportin liitteenä toiminnanharjoittajaa toimittamaan tarvittavat tiedot sen tarkistamiseksi, onko seuranta ja tarkkailu jätelain mukaista ja onko suunnitelma esitetty aluehallintovirastolle. Valvontaviranomainen voi tarkistaa em. tiedot myös toiminnan muun valvonnan yhteydessä (esimerkiksi määräaikaistarkastuksella).

Jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma tulee olla ympäristölupahakemuksen liitteenä ympäristönsuojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen (713/2014, YSA) 6.2 §:n nojalla (vastaava säännös oli aiemman ympäristönsuojeluasetuksen 12.2 §:ssä). Velvollisuus on koskenut suoraan lain nojalla kaikkia 1.5.2012 jälkeen tulleita uusia hakemuksia. Olemassa olevien toimintojen osalta siirtymävaiheen jälkeen jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelma tulee esittää aina ympäristölupahakemuksen liitteenä.

¹ EU:n komissio on valmistellut ehdotukset jätteiden vaaraominaisuuksia koskevaksi komission asetukseksi ja jäteluetteloä koskevaksi komission päätökseksi. Molempia säädöksiä sovelletaan 1.6.2015 lukien, johon mennessä tehdään myös jätteistä annettuun valtioneuvoston asetukseen tarvittavat muutokset. Ks. tarkemmin www.ymp.fi > Ajankohtaista > Lausuntopyynnöt ja lausuntoyhteenvedot > 2014 > Lausuntopyyntö luonnoksista valtioneuvoston asetukseksi jätealaa koskevien valtioneuvoston asetusten muuttamisesta.

Ympäristölupapäätöksessä on annettava YSL 62.1 §:n mukaisesti tarpeelliset määräykset jätelain 120 §:ssä säädetystä jätehuollon seurannasta ja tarkkailusta sekä jätteen käsittelyn seuranta- ja tarkkailusuunnitelmasta ja sen noudattamisesta. Jätehuollon seurannan ja tarkkailun tarkempi järjestäminen voidaan ympäristölupapäätöksessä muiden tarkkailujen tapaan delegoida valvontaviranomaisen hyväksyttäväksi.

Jos käsiteltävän jätteen laatu tai määrä taikka käsittelyn järjestelyt myöhemmin muuttuvat, on toiminnanharjoittajan tarvittaessa tarkistettava suunnitelma ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle (JL 120.2 §). Valvontaviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja ohjaa asian lupaviranomaiselle, jos asiassa ilmenee tarve muuttaa ympäristölupaa.

3. Päätöksenteko jäteluonteen määrittelystä

3.1 Jäte

Jätteellä tarkoitetaan jätelain 5.1 §:n määritelmän mukaisesti ainetta tai esinettä, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä tai on velvollinen poistamaan käytöstä². Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä on korostettu jätteen määritelmän laajaa tulkintaa ja vastaavasti määritelmästä tehtävien poikkeamien suppeaa tulkintaa ottaen huomioon jätteistä terveydelle ja ympäristölle aiheutuvan vaaran tai haitan merkitys.

Jäteasetuksen liitteessä 4 on jäteluettelo yleisimmistä jätteistä sekä vaarallisista jätteistä. Luettelo on esimerkkiluettelo, joten se ei siis sisällä kaikkia jätteitä eikä toisaalta kaikki siinä mainitut esineet tai aineet ole jätteitä kaikissa olosuhteissa. Esine tai aine on jätettä vain, jos se täyttää jätelaissa tarkoitetut jätteen tunnusmerkit.

3.2 Sivutuote

Sivutuotteeksi voidaan määritellä ainoastaan tuotantoprosessissa syntyviä ns. jäännöstuotteita, jotka syntyvät prosessin sivutuotteena varsinaisen päätuotteen ohella. Siten sivutuotteen määritelmää ei voida soveltaa kulutuksen jäännöstuotteisiin eikä muihin jätevirtoihin, kuten yhdyskuntajätteeseen. Sivutuotetta koskevat arviointiperusteet (JL 5.2 §) ovat sellaisenaan sovellettavia.³ Arviointi tulee tehdä tapauskohtaisesti kokonaisarviointina ottaen huomioon kaikki asiaan vaikuttavat tosiasialliset seikat ja jätelain tavoitteet.

Arviointiperusteet, joiden kaikkien tulee täytyä samanaikaisesti, ovat:

- aineen tai esineen jatkokäytöstä tulee olla varmuus;
  - jatkokäytön varmuutta voi osoittaa, että materiaalilla on kysyntää (olemassa olevat pysyvät markkinat), tuottaja saa taloudellista hyötyä sivutuotteesta (verrattuna vastaaviin jätehuollon kustannuksiin) taikka sivutuotteen tuottajan ja vastaanottajan välillä on pitkäaikainen sopimus. Aineen tai esineen positiivinen taloudellinen arvo ei yksistään riitä osoitukseksi jatkokäytön varmuudesta.
  - suunnitelmallisuus voi olla osoituksena jatkokäytön varmuudesta; suunnitelmallisuus osoittaa, että aineen tai esineen käytölle on olemassa tarve ja käyttökohteet sekä sen käytön tekniset edellytykset on yleisellä tasolla määritelty.
  - sivutuote voidaan käyttää samaan tarkoitukseen kuin vastaava tarkoituksellisesti tuotettu tuote
  - vain mahdollisuus jatkokäytöstä ei ole osoitus jatkokäytön varmuudesta

² Yhteisöjen tuomioistuimen tuomiossa asiassa C-121/03 todetaan mm.: ”jätteen” käsitteen soveltamisala riippuu direktiivin [75/442 1 artiklan a alakohdan ensimmäisessä kohdassa] tarkoitetun ilmaisun ”hävittää” (englanniksi ”discard”) merkityksestä (huom.: jätedirektiivin ”discard” on direktiivin suomenkielisessä toisinnossa muodossa ”poistaa käytöstä”). Ks. myös tuomio asiassa C-1/03, kohta 42.

³ EU-tuomioistuin on antanut useita ratkaisuja (esim. C-9/00 Palin Granit Oy, C-235/02 Saetti ja Frediani, C-121/03 komissio v. Espanja), joissa on otettu kantaa aineiden tai esineiden jäteluonteeseen. Uudella jätedirektiivillä ei muutettu näitä oikeudellisia perusteita, vaan ne on kodifioitu jätedirektiivin artiklaan 5. Nämä perusteet on saatettu kansallisesti voimaan jätelain 5.2 §:n sääntelyllä.

- materiaalin varastoiminen toistaiseksi (pitkäaikaisesti ennalta määräämättömän pituisen ajan) voi olla osoituksena siitä, että kyse on jätteeksi luokiteltavasta aineesta tai esineestä eikä sivutuotteesta
- ainetta tai esinettä voidaan käyttää sellaisenaan tai sen jälkeen, kun sitä on muunneltu enintään tavanomaisen teollisen käytännön mukaisesti;
  - jos materiaalia joudutaan käsittelemään jätteenkäsittelylle tarkoitetuin tekniikoin ennen kuin se voidaan käyttää, voi se olla osoituksena materiaalin luokitukselta jätteeksi
  - tavallista teollista käytäntöä voi olla esimerkiksi materiaalin koon ja muodon muuttaminen mekaanisin menetelmin, suodattaminen, pesu, kuivaus tai jatkokäytön kannalta tarpeellisen aineen lisäys sekä laadunvalvontatoimet, jos vastaavantyyppistä käsittelyä tehdään myös neitseelliselle materiaalille
- aine tai esine syntyy tuotantoprosessin olennaisena osana;
  - materiaalin tavanomaista pidempiaikainen varastointi jatkoprosessointia varten voi olla osoituksena siitä, että kyse ei ole tuotantoprosessin olennaisesta osasta eikä sitä voida pitää sivutuotteena
  - jatkokäyttöä edeltävien tarvittavien toimien (ks. edellä tavanomainen teollinen käytäntö) tulee kytkeytyä tuotantoprosessiin (huomioitava esimerkiksi toimialan BREF)
  - materiaalin toimittaminen tuotantolaitoksen ulkopuolelle jatkokäsittelyä varten voi olla osoitus siitä, ettei materiaali synny erottamattomana osana tuotantoprosessia. Tuotantolaitosten erikoistuesssa tämä ei kuitenkaan kaikissa tapauksissa olisi aina osoitus tuotantoprosessien erillisyydestä.
- aine tai esine täyttää sen suunniteltuun käyttöön liittyvät tuotetta sekä ympäristön- ja terveydensuojelua koskevat vaatimukset eikä sen käyttö kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle ja ympäristölle.

Tuotannossa syntyvä jäännös, joka täyttää kaikki edellä luetellut perusteet, on sivutuote. Sivutuote ei ole jätelaissa tarkoitettua jätettä, eikä siihen siten sovelleta jätelain tai sen nojalla annettuja säännöksiä. Tämän vuoksi sivutuote rinnastuu mihin tahansa vastaavaan tuotteeseen ja siihen sovelletaan kyseistä tuotetta koskevaa tuotesääntelyä (kuten esimerkiksi REACH-asetus tai CLP-asetus) tai sen tulee täyttää kyseessä olevalle materiaalille asetetut tekniset vaatimukset (esimerkiksi kiviaineksen tulee täyttää tienrakentamisessa sille asetetut tekniset vaatimukset). Ellei erityisiä teknisiä vaatimuksia ole kyseiselle materiaalille asetettu, sen käyttö voi kuitenkin olla sallittua, ellei sitä nimenomaisesti ole kielletty. Suunnitellun käyttötarkoituksen tulee olla laillinen, ts. sen käyttötarkoitus ei saa olla kiellettyä EU:n tai kansallisen lainsäädännön nojalla.

3.3 Jätteeksi luokittelun päättymisen (End-of-Waste, EoW)

Jätteeksi luokittelun päättymisellä tarkoitetaan sitä, että jäte on hyödyntämistoimien (mukaan lukien kierrätys) seurauksena lakannut olemasta jätettä eikä siihen näin ollen enää sovelleta jätelain säännöksiä.

Jätteen hyödyntämisellä tarkoitetaan toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten.

- jätedirektiivin johdantolauseen 22 mukaan jätteeksi luokittelun päättymistä koskeva hyödyntämistoimi voi yksinkertaisimmillaan olla jätteen tarkastaminen sen toteamiseksi, että se täyttää jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat perusteet

Jäteominaisuuden päättymistä koskevat EU-asetusten⁴ arviointiperusteet on toukokuuhun 2014 mennessä annettu

---

⁴ Asetukset:

1) [Neuvoston asetus \(EU\) N:o 333/2011 arviointiperusteista sen määrittämiseksi, milloin tiettytyyppiset romumetallit lakkaavat olemasta jätettä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2008/98/EY nojalla, annettu 31.3.2011](#)

- eräille romumetalleille (rauta-, teräs- ja alumiiniromu, ml. alumiiniseosromu);
- kupariromulle; sekä
- lasimurskalle.⁵

EU-asetus koskee sellaisenaan myös yksittäistä toiminnanharjoittajaa. Asetuksen arviointiperusteiden käyttöönotto on toiminnanharjoittajalle kuitenkin vapaaehtoista. Siten, jos asetuksen mukaisia vaatimuksia ei oteta käyttöön, toiminnassa muodostuvien – myös EoW-asetuksissa mainittujen – jätteiden jätehuolto on järjestettävä jätelain vaatimusten mukaisesti koko jätehuoltoketjussa. Materiaalin tuottaja (haltija) on velvollinen osoittamaan, että jäteominaisuuksien päättymistä tarkoittavan hyödyntämistoimen läpikäynyt materiaali täyttää kaikki asetuksen mukaiset arviointiperusteet. Tuottajan tai maahantuojan velvollisuutena on antaa tätä koskeva vaatimustenmukaisuusilmoitus luovutettavan materiaalin seuraavalle haltijalle.

Kaikkien asetuksen mukaisten arviointiperusteiden tulee täytyä, jotta kyseessä olevaa ainetta tai esinettä ei enää pidetä jätteenä. Asetusta soveltavan toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä asetuksessa säädettyä laadunhallintajärjestelmää, joka on pyynnöstä annettava valvontaviranomaisen tutustuttavaksi.

Ellei toimintaa koskevia, sellaisenaan sovellettavia jätteeksi luokittelun päättymistä koskevia säädöksiä ole annettu, voidaan vastaavan kaltaista menettelyä tarvittaessa soveltaa tapauskohtaisesti. Tällöin toimivaltainen viranomainen ratkaisee onko aine tai esine hyödyntämistoimen seurauksen lakannut olemasta jätettä. Jos taas kyseessä olevasta jätteestä on jo annettu jätteeksi luokittelun päättymistä koskevia sellaisenaan velvoittavia säädöksiä (joko EU- tai kansallisia säädöksiä), ei voida enää soveltaa tapauskohtaista harkintaa.

Jätteeksi luokittelun päättymistä koskevassa tapauskohtaisessa harkinnassa voidaan käyttää apuna jätelain 5.4 §:n mukaisia arviointiperusteita, joiden mukaisesti aine tai esine ei ole enää jätettä, jos:

- se on käynyt läpi hyödyntämistoimen
- sillä on käyttötarkoitus, johon sitä käytetään yleisesti
- sillä on markkinat tai kysyntää
- se täyttää käyttötarkoituksensa mukaiset tekniset vaatimukset ja on vastaaviin tuotteisiin sovellettavien säännösten mukainen
- sen käyttö ei kokonaisuutena arvioiden aiheuta vaaraa tai haittaa ympäristölle.

Kaikkien edellä mainittujen arviointiperusteiden on täytyttävä, jotta materiaali täyttää jäteominaisuuden päättymistä koskevat arviointiperusteet. Harkinta on tehtävä kokonaisarviointina oikeuskäytäntö (EYTI/EUTI, KHO) huomioon ottaen⁶. Arvioinnissa voidaan lisäksi käyttää apuna edellä mainituissa EU-asetuksissa säädettyjä vaatimuksia muun muassa laadunhallintajärjestelmästä ja dokumentoinnista.

Toiminta, jossa materiaalia käsitellään siten, että se saavuttaa jäteominaisuuksien päättymistä koskevat kriteerit, on jätteenkäsittelytoimintaa, joka ammattimaisena tai laitospäivätoimintana on ympäristöluvanvaraista. Materiaali lakkaa olemasta jätettä, kun siirrettäessä se tuottajalta toiselle haltijalle täyttää kaikki asetuksen mukaiset arviointiperusteet. Arviointiperusteiden täyttymisen katsotaan merkitsevän sitä, että materiaalilla ei ole enää jätteeseen liittyviä riskejä ja sitä voidaan käyttää raaka-aineena muissa prosesseissa. Tällöin materiaalin tulee täyttää kaikki kyseiselle tuotteelle asetetut muun lainsäädännön mukaiset vaatimukset (mm. REACH-asetus). Tämä merkitsee toiminnan raportoinnin kannalta sitä, että materiaalia ei raportoida enää jätteenä

2) [Komission asetus \(EU\) N:o 1179/2012 arviointiperusteista sen määrittämiseksi, milloin lasimurska lakkaa olemasta jätettä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY nojalla, annettu 10.12.2012](#)

3) [Komission asetus \(EU\) N:o 715/2013 arviointiperusteista sen määrittämiseksi, milloin kupariromu lakkaa olemasta jätettä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/98/EY nojalla, annettu 25.7.2013](#)

⁵ Arviointiperusteet ovat valmisteltavana myös keräyspaperille, muoville ja kompostituotteille.

⁶ Luvussa 17 esitetään esimerkkejä oikeuskäytännöstä.

käsittelylaitokselta lähtevän jätteen raportissa, mutta materiaalin valmistelu on raportoitava laitoksen kierrättämänä jätteenä.

3.4 Tapauskohtaista harkintaa koskeva päätöksentekomenettely

Aineen tai esineen jäteluonteen arviointia koskeva tapauskohtainen harkinta lähtee yleensä jätteen haltijan aloitteesta, mutta valvonta- ja lupaviranomaiset tekevät viime kädessä ratkaisun jätteen haltijan tekemän luokituksen hyväksyttävyydestä:

1) Materiaalin/jätteen haltija tekee arvion materiaalin jäteluonteesta

Aineiden ja esineiden jäteluonteen arvioi ensisijaisesti se, jonka toiminnassa aine tai esine syntyy tai muu, jonka hallussa jäte on (jätteen haltija).

Materiaalin haltija luokittelee aineen tai esineen sivutuotetta koskevien arviointiperusteiden mukaisesti. Vastaavalla tavalla materiaalin/jätteen haltijan tulee osoittaa, että jätteeksi luokitellun aineen tai esineen jäteominaisuudet ovat päättyneet hyödyntämistoimien seurauksena ja materiaali täyttää kaikki jätteeksi luokittelun päättymistä koskevat, edellä luvussa 3.3 kuvatut vaatimukset. Luokitukseen liittyvä tietoaineisto on tarpeellista säilyttää. Materiaalin/jätteen haltijan tulee tarvittaessa neuvotella luokituksista valvontaviranomaisen kanssa.

Materiaalin/jätteen haltijan tekemää luokitusta käytetään perusteena kaikessa viranomaistoiminnassa. Siten esimerkiksi valvontaviranomainen käyttää luokitusta luvan muutostarpeen arviointikriteerinä vastaavalla tavalla kuin muitakin tekijöitä.

2) Valvontaviranomainen voi antaa lausunnon luokituksista ja luvan muutostarpeesta

Jos kysymys on olemassa olevasta ympäristölupavaraisesta toiminnasta, toiminnanharjoittaja voi halutessaan pyytää toimintaa valvovalta viranomaiselta lausuntoa tekemästään materiaalin jäteluonteen arvioinnista sekä siitä johtuvasta mahdollisesta ympäristöluvan muutostarpeesta. Toiminnanharjoittajan tulee lausuntopyyntössään esittää kattavat perustelut tekemälleen luokitukselle siten, että valvontaviranomainen voi antaa perustellun lausuntonsa luokituksista ja mahdollisesta ympäristöluvan muuttamisen tarpeesta. Toiminnanharjoittajan tekemä luokitus hyväksytään vain, jos kaikki arviointiperusteet täyttyvät samanaikaisesti.

Valvontaviranomainen käyttää toiminnanharjoittajan tekemää luokitusta luvan muutostarpeen arviointikriteerinä vastaavalla tavalla kuin muitakin luvan muuttamiseen vaikuttavia tekijöitä. Valvontaviranomaisen lausunto on toimitettava tiedoksi ympäristölupaviranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan tekemä luokitus ja mahdollinen luvan muutostarve voivat tulla toiminnan valvontaviranomaisen tietoon ja arvioitavaksi esimerkiksi myös toiminnan vuosiraportoinnin tai valvontatarkastusten kautta. Myös tällöin valvontaviranomainen voi ilmoittaa kantansa toiminnanharjoittajalle.

- Pääsääntöisesti ympäristölupaa ei tarvitse edellyttää muutettavan pelkästään aineiden tai esineiden jäteluokituksen muutoksen vuoksi, jos luokituksen muutoksen seurauksena toiminnan päästöt tai niiden vaikutukset eivät lisäänty tai luokituksen muutosta ei muutoin arvioida toiminnan olennaiseksi muuttamiseksi.
- Muuttunut luokitus on kuitenkin tarpeellista huomioida lupapäätöksessä, kun ympäristölupaa muutetaan seuraavan kerran jostain muusta syystä.

Valvontaviranomaisen kannanotto jäteluokitukseen ei ole valituskelpoinen päätös. Asiaan voi hakea muutosta valittamalla toimintaa koskevasta ympäristöluvasta, jossa jäteluokittelua koskeva asia on ratkaistu.

3) Ympäristölupaviranomainen ratkaisee luokituksen ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä

Jäteluonteen arviointia koskeva toiminnanharjoittajan tekemä luokitus voi tulla tarkasteltavaksi toimintaa koskevan ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä joko suoraan toiminnanharjoittajan aloitteesta tai valvontaviranomaisen asiasta ensiksi antaman lausunnon johdosta. Asia voidaan ratkaista jäteluokituksen aiheuttamana toiminnan olennaisena muutoksena tai se voidaan ratkaista osana muun syyn vuoksi

vireille tullutta hakemusta. Ympäristölupaviranomainen arvioi toiminnanharjoittajan tekemän luokituksen lupaharkinnassaan ja hyväksyy sen, jos kaikki arviointikriteerit täyttyvät.

4. Jätteen käsittelyn luvanvaraisuudesta

4.1 Jätteen ammattimaisen ja laitospäiväisen käsittelyn yleinen luvanvaraisuus

YSL 27 §:ssä säädetään yleisestä ympäristölupavaruudesta. Sen 1 momentin mukaisesti ympäristölupa on oltava lain liitteen 1 taulukossa (direktiivilaitokset) 1 ja taulukossa 2 (muut laitokset) mainituilla toiminnolla. Jätteenkäsittelytoimintojen luvanvaraisuudesta säädetään tarkemmin lain liitteen 1 taulukon 1 kohdissa 13 a–i ja taulukon 2 kohdissa 13 a–f.

Ammattimaiselle tai laitospäiväiselle jätteenkäsittelytoiminnalle ei ole lainsäädännössä asetettu määrällistä alarajaa tai toiminnan kestoaikaa, jolloin lupakynnys ylittyy. Luvan tarvetta tulee arvioida toiminnan luonteen ja laajuuden sekä sen ympäristövaikutusten perusteella. Ympäristölupavaruuden yleisenä perusteena on toiminnasta aiheutuva ympäristön pilaantumisen vaara. Jätelain uudistuksen yhteydessä jätteen käsittelyn ammattimaisuuden tai laitospäiväisyyden kriteerejä ei muutettu aiemmasta.

Ammattimaisuuden ja laitospäiväisyyden kriteerejä⁷:

- Ammattimaiseen toimintaan liittyy ansaitseminen, otetaan korvaus jätteistä ja suoritetuista palveluista, jolloin toiminta on kokonaan tai osa liiketoimintaa. Kyseessä on korvausta vastaan tehtävä työ, joka tehdään toiselle. Jätteenkäsittelytoimintaan kuuluvien palvelujen vastikkeellinen tarjonta osoittaa toiminnan ammattimaisuutta.
- Laitospäiväiseen toimintaan ei tarvitse liittyä ansaintaa. Toiminta voi olla laitospäiväistä, jos kyseessä on isohko, ohjattu usein useampivaiheinen käsittelytoiminta. Laitospäiväisyyden muita tunnusmerkkejä voi olla esimerkiksi se, että kyseessä on laiteisto, joka koostuu useista laitteista, oma laiteistorakennus, toimitila tai -alue. Laitospäiväistä toimintaa voi osoittaa yksikin laite, jos se on suuri tai käsittelymäärät ovat suuria tai siihen on investoitu merkittävästi, toiminta on säännöllistä, valvottua ja siinä on omaa työvoimaa.
- Laitospäiväisyys ei kuitenkaan välttämättä edellytä sitä, että toiminnalla on rakennus tms., jossa toimintaa harjoitetaan. Siten myös toimintaan varattu ulkoalue (varastokenttä, tms.) täyttää laitospäiväisyyden kriteerin (esimerkiksi aumakompostointi). Laitospäiväinen toiminta edellyttää kiinteää sijoituspaikkaa, mutta laitoksella voi käydä siirrettäviä laitteita suorittamassa käsittelytoimintaa (esimerkiksi siirrettävä murskainlaite). Siirrettävän laitteiston toiminnan tulee olla sisällytettynä luvitettuun toimintakokonaisuuteen. Ympäristölupavaruuteen ei vaikuta se, käsitelläänkö laitoksessa omassa toiminnassa vai muualta vastaanotettuja jätteitä.
- Jos jätteenkäsittelytoiminta tapahtuu teollisen toiminnan tai muun vastaavan toiminnan ohessa, on tarkasteltava täyttääkö toiminta yksinään ammattimaisuuden tai laitospäiväisyyden kriteerit.

Toiminta voi olla ympäristölupavaruista myös YSL 27.2 § nojalla, esimerkiksi naapuruuksuhaitan vuoksi. Toiminnan sijoittaminen pohjavesialueelle tai jos se on osa muuta luvanvaraista toimintaa, voi myös aiheuttaa lupavaruuden, vaikka toiminta muutoin pienimuotoisena jäisi lupavaruuden alapuolelle.

Jätteenkäsittelytoiminnan, joka ei kuitenkaan täytä ammattimaisuuden tai laitospäiväisyyden kriteerejä, ympäristölle aiheutuvia haittoja valvotaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ympäristönsuojelulain ja jätelain yleisen valvontatoimivallan mukaisesti. Tarvittaessa rikkomuksiin tai laiminlyönteihin voidaan

⁷ Lähde: Jätelupa, muistio 22.10.1996 (ei sähköisenä).

puuttua joko YSL 180 §:n tai JL 125 §:n nojalla annettavin määräyksin. Toimintaan voidaan puuttua jätelain nojalla siltä osin, kuin asia ei liity ympäristönsuojelulain soveltamiseen.

4.2 Poikkeus eräiden jätteen käsittelytoimintojen yleisestä luvanvaraisuudesta

Ympäristönsuojelulain 32 §:n nojalla ympäristölupaa ei tarvita lain liitteen 1 taulukossa 2 olevaan kohdassa 13 tarkoitettuun jätteen laitostamaiseen tai ammattimaiseen käsittelyyn, kun kysymyksessä on:

- maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista (kuten lehdet, naatit, perunan ja muiden juuresten kuoret, kananmunan kuoret, raakamaito) koostuvan jätteen käyttö maa- ja metsätaloudessa;
- haitattomaksi käsitellyn jätevesilietteen, sakokaivolietteen, umpisäiliölietteen tai kuivakäymäläjätteen taikka haitattoman tuhkan tai kuonan hyödyntämiseen ja käyttöön lannoitevalmistelain (539/2006) mukaisesti;
- maa- ja metsätaloudessa syntyvän ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista (kuten kannot, hakkuutähteet, risut, kuoret, hakkeet ja olki) koostuvan kasviperäisen jätteen hyödyntämiseen energiantuotannossa;
- turvetuotannossa syntyvän kaivannaisjätteen tai muussa kaivannaistoiminnassa syntyvän pysyvän jätteen tai pilaantumattoman maa-aineksen käsittely kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman mukaisesti kyseisen toiminnan yhteydessä muulla tavoin kuin sijoittamalla jäte suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavalle kaivannaisjätteen jätealueelle.

Jätelain 3.2 §:n mukaisesti maa- ja metsätaloudessa syntyvä ympäristölle ja terveydelle haitattomista luonnonaineksista koostuva jäte on rajattu myös jätelain mukaisten hallinnollisten menettelyjen ulkopuolelle. Siten näiden jätteiden hyödyntämiseen sovelletaan ainoastaan jätelain 2 luvussa säädettyjä yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita.

Pilaantumaton maa-aines tai muu luonnonaines, joka hyödynnetään varmasti ja suunnitelmallisesti ilman edeltäviä muuntamistoimia, rajataan yleensä jätteen käsitteestä⁸, eikä toiminnalta tällöin edellytetä jätelain tai ympäristönsuojelulain mukaisia velvollisuuksia. Kaivettujen maa-ainesten käsittelyn edellytyksiä tarkastellaan erillisessä ympäristöministeriön muistiossa (valmistuu 2015).

4.3 Eräiden jätteiden käsittelyn luvanvaraisuuden tarkastelua

Asfalttimurskeen hyödyntäminen tierakenteessa tai vauriokohtien korjaamisessa

Asfalttijätteestä valmistettu asfalttimurske on yleensä jätelain tarkoittamaa jätettä.

Asfalttimursketta voidaan käyttää seuraavasti:

- Asfalttijäte on etusijajärjestyksen perusteella toimitettava ensisijaisesti kierrätykseen eli asfalttiasemille raaka-aineeksi
  - Asfalttiasemien ympäristönsuojeluvaatimuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (846/2012) mukaisesti rekisteröitävällä asfalttiasemalla voidaan vastaanottaa enintään 200 000 tonnia asfalttijätettä tai enintään 40 000 tonnia lentotuhkaa vuodessa hyödynnettäväksi uuden asfaltin raaka-aineena. Tätä suurempien määrien hyödyntäminen edellyttää ympäristölupaa. Asetuksen mukaan asfalttijätteen murskaus on osa asfalttiaseman toimintakokonaisuutta, vaikka murskaamo olisi siirrettävä yksikkö, joka tuodaan paikan päälle vain tarvittaessa. Asetuksen asfalttiasemaa koskevat säännökset esimerkiksi meluntorjunnasta ja ilmaan joutuvien päästöjen rajoittamisesta koskevat myös asfalttiasemalla tapahtuvaa asfalttijätteen murskausta.

⁸ Ks. HE 199/2010 vp, YSL 30 a §:n yksityiskohtaiset perustelut.

- Jos asfalttijätettä halutaan käsitellä muutoin kuin asfalttiasemalla asfaltin valmistuksen raaka-aineena, toiminta vaatii yleensä ympäristöluvan jätteen laitostai ammattimaisena käsittelynä
  - asfalttijätteen murskaaminen edellyttää ammattimaisena toimintana ympäristölupaa
  - laitospaikkana toimintana voidaan yleensä pitää sellaista toimintaa, jossa asfalttijättemursketta käytetään pinnoitteeksi kertaluonteisesti vähäistä suurempia määriä, esimerkiksi 50–100 tonnia.

Asfalttipinnoitteen uusimiseksi jyrityn asfaltin (jyrinrouhe) käyttö sellaisenaan jokseenkin välittömästi samassa kohteessa uudelleen osana uutta asfalttikerrosta (yleensä uuden asfalttikerroksen/-kerrosten alapuolisessa kerroksessa korvaamaan mursketta), ei kuitenkaan edellytä ympäristölupaa.

- Mainitulla tavalla käytettävä asfaltti ei ole jätettä eikä sen käyttö siten edellytä ympäristölupaa jätteen ammattimaisena tai laitospaikkana käsittelynä.

Kaatopaikkakaasu ja jätteen kaasutuksessa tai pyrolyysissä syntyvä kaasu

Kaatopaikkakaasun keräämisestä annetaan tarpeelliset määräykset kaatopaikan ympäristöluvassa. Kaatopaikan ympäristöluvassa on hyväksyttävä kaasun keräily ja talteen otetulle kaasulle tehtävät käsittelytoimet ennen sen johtamista hyödynnettäväksi muualla. Kerätty kaatopaikkakaasu ei ole jätettä eikä sen hyödyntäminen kaatopaikka-alueen ulkopuolella olevassa lämpökeskuksessa tai muussa tuotantotoiminnassa vaadi ympäristölupaa jätteen käsittelytoimintana edellyttäen, että kaasu voidaan hyödyntää sellaisenaan.

Jätteen polttoa koskevaa sääntelyä ei sovelleta jätteen kaasutus- tai pyrolyysilaitokseen YSL 107.2 §:n perusteella, jos jätteen tällaisessa lämpökäsittelyssä syntyvä kaasu puhdistetaan niin, että se ei enää ole jätettä ennen sen polttamista eikä se voi aiheuttaa päästöjä, jotka ovat suurempia kuin maakaasun polttamisesta aiheutuvat päästöt.

- KHO:2010:58: Jätteen lämpökäsittelyssä syntyneen puhdistamattoman kaasun poltto rinnakkaispolttolaitoksessa katsottiin jätteen poltoksi⁹.

Lumenkaatopaikat

Lumi ei jätteen yleisen määritelmän perusteella ole jätettä. Siten myöskään lumenkaatopaikka ei edellytä ympäristölupaa jätteenkäsittelypaikkana. Aurattu lumi sisältää kuitenkin usein lumen lisäksi roskia ja muita epäpuhtauksia. Lumenkaatopaikkaa koskee muun muassa roskaamiskielto ja pohjaveden pilaamiskielto.

Tarvittaessa lumenkaatopaikkatoiminnasta aiheutuviin roskaantumis- tai muihin haittoihin voi kunnan ympäristönsuojeluviranomainen puuttua jätelain 125 §:n mukaisella yksittäisellä määräyksellä. Kunta voi antaa tarvittaessa myös ympäristönsuojelulakia ja -asetusta tarkentavia yleisiä ympäristönsuojelumääräyksiä lumenkaatopaikoista ja niiden hoidosta.

Lumenkaatopaikan ympäristölupavelvollisuuden perusteena voi olla mahdollinen naapurussuhdehaitta tai huleveden¹⁰ johtaminen uomaan tai vesistöön. Vesilain mukaisen luvan perusteena voi olla mahdollinen tulva- tai vettymisvaara.

Muovin leikkuujäännökset

Tuotantoprosessissa ylijäänyt materiaali tai sellainen materiaali, joka ei täytä tuotteen laatuvaatimuksia (ns. "kosmeettinen haitta"), kuten muovin työstössä syntyvät palat, yms., voi olla sivutuotetta. Jotta niitä voitaisiin pitää sivutuotteena, niitä on voitava

⁹ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 4.12.2008 KHO:n ennakkoratkaisupyyntöön asiassa C-317/07 Lahti Energia Oy.

¹⁰ YSL 5 §:n 13 kohdassa säädetyn jäteveden määritelmän mukaisesti jätevetenä pidetään esimerkiksi varastoalueilta johdettavaa hulevettä edellyttäen, että jätevedestä voi aiheutua ympäristön pilaantumista (=vesi sisältää pilaantumista aiheuttavia aineita, kuten ravinteita, happea kuluttavia aineita, haitallisia aineita tai kiintoainetta).

käyttää uudelleen sellaisenaan joko ensisijaisessa tuotantoprosessissa tai muissa tuotantoprosesseissa, joissa käyttö on varmaa. Sivutuotetta ei pidetä jätteenä, eikä sitä koske jätelain tarkoittamat velvollisuudet (ks. luku 3.2).

Tällainen materiaali on kuitenkin jätettä, jos siitä on poistettava epäpuhtauksia tai sitä on muutoin muunnettava jollakin jätteen käsittelyksi katsottavalla menetelmällä ennen jatkokäyttöä.¹¹

Puuperäiset materiaalit

Maa- ja metsätaloudessa syntyvä puujäte

Kantojen ja hakkuutähteiden korjuu katsotaan poltto-, kuitu- ja runkopuun tapaan metsätalouden korjuutoiminnaksi. Tällöin toiminnanharjoittaja korjaa metsän hakkuutähdettä ja energiakäyttöön tarkoitettuja kantoja haketettavaksi ja lyhyen varastointiajan jälkeen hyödynnettäväksi energiana. Korjattavat hakkuutähteet, jotka varmuudella hyödynnetään energiana, eivät siten ole jätelaisissa tarkoitettua jätettä.

Myös sellainen maa- ja metsätaloudessa syntyvä ympäristölle ja terveydelle haitaton puu- ja muu kasviperäinen materiaali (esimerkiksi kannot, hakkuutähteet, risut, kuoret, hake, olki), joka jätteen määritelmän mukaisesti luokitellaan jätteeksi, voidaan hyödyntää maa- ja metsätaloudessa sekä energiantuotannossa ilman jätelain mukaisia hyväksymis- ja muita hallinnollisia menettelyjä (JL 3.2 §) sekä YSL 32 §:n mukaisesti ilman jätteen hyödyntämistoimintaa koskevaa ympäristölupaa.

Hyödyntämisen käsitteeseen sisältyy myös varastointi hyödyntämistä varten. Siten hyödynnettäväksi tarkoitettujen edellä mainittujen puujätteiden varastointi ei edellytä ympäristölupaa, jos kyse on vain lyhyen aikaa, pääsääntöisesti alle vuoden kestävästä tietyn jäte-erän varastoinnista. Joissakin tapauksissa voi kuitenkin olla erityisiä perusteita pitää "lyhyenä varastointiaikana" myös jonkin verran yli vuoden kestävästä varastointiaikaa (esimerkiksi kantojen kuivattaminen energiantuotannossa hyödyntämistä varten).

Puuperäisen materiaalin, kuten kantojen ja hakkuutähteen, haketus saattaa edellyttää ympäristölupaa YSL 27.2 § 3 kohdan mukaisesti naapuruussuhdehaitan (esimerkiksi melu- tai pölyhaitta) perusteella.

Puupakkaukset

Käytöstä poistetut hyödynnettävät tai loppukäsiteltävät puupakkaukset, kuten kuormalavat, laatikot, tynnyrit ja kaapelikelat, ovat jätelaisissa tarkoitettua jätettä. Puupakkaukset valmistetaan yleensä käsittelemättömästä puusta, mutta vanhimmissa voi olla myös pintakäsittelyaineita. Puupakkausten murskaus edellyttää ympäristölupaa jätteen ammattimaisena tai laitospölykäsittelynä. Uudelleen käyttöön sellaisenaan toimitettavat puupakkaukset eivät ole jätettä. Sen sijaan puupakkaukset, jotka on korjattava uudelleenkäyttöä varten, ovat jätettä ja niiden korjaustoiminta on jätelaisissa tarkoitettua uudelleenkäytön valmistelua.

Puun työstössä syntyvä puuaines

Puun työstössä tuotantotoiminnassa syntyvää käsittelemätöntä puuainesta (kuten kuori, kutterinlastu, puru ja pintalauta sekä korkki) voidaan pitää yleensä jätelain 5.2 §:n mukaisena sivutuotteena edellyttäen, että:

- työstettävä puu vastaa ominaisuuksiltaan luonnosta peräisin olevaa puuta, ts. ei sisällä kyllästysaineita, maalia, lakkaa, liimaa tai muita puulle vieraita aineita;
- aines koostuu pelkästään edellä mainitusta puusta;
- aineksen jatkokäyttö on varmaa; ja
- se täyttää kaikki luvussa 3.2. esitetyt arviointiperusteet.

Puuaines on kuitenkin jätettä, jos se on varastoinnin aikana likaantunut ja sisältää muuta materiaalia, kuten maa-aineksia, tms., jotka heikentävät sen hyödyntämiskelpoisuutta.

---

¹¹ Ks. Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – tulkitseva tiedonanto jätteistä ja sivutuotteista. KOM(2007) 59 lopullinen, 21.2.2007.

Aineksen jatkokäytön ei yleensä voida katsoa olevan varmaa, jos sen varastointi kestää pitkään (esimerkiksi yli vuoden) siten, ettei varastointia voida enää pitää väliaikaisena.

Edellä kuvatun kaltaisen puuntyöstöaineksen haketus, pelletointi, pussitus ja hyödyntäminen energiana, maanparannusaineena, kuivikkeena, rakennusten eristeenä, tms. ei edellytä ympäristölupaa jätteen käsittelytoimintana. Toiminta voi eräissä tapauksissa kuitenkin edellyttää ympäristölupaa YSL 27.2 §:n nojalla (esimerkiksi toiminnasta aiheutuva melu- tai pölyhaitta). Tällaisessa toiminnassa syntyvän materiaalin, jota pidetään sivutuotteena, on täytettävä kaikki tuotetta koskevat, esimerkiksi lannoitevalmistelainsäädännön tai rakennustuotteita koskevan lainsäädännön vaatimukset.

Huonekalu- ym. teollisuudessa syntyvä käsitelty puuperäinen jäännösmateriaali, kuten lastulevy, puukuitulevy (mdf), vaneri ja muut liimatut levytuotteet ja niiden työstöjätteet, on jätelaissa tarkoitettua jätettä.

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä puujäte

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä puu on jätelaissa tarkoitettua jätettä. Rakennuspuujätteen ammattimainen tai laitospäinen haketus tai murskaaminen on ympäristöluvanvaraista toimintaa.

Puuperäisen materiaalin energiahyödyntäminen polttolaitoksissa

YSL 116 §:n nojalla energiantuotantolaitoksesta, jonka polttoainetehoon lasketaan yhteen kaikki samalla laitosalueella sijaitsevat polttoaineteholtaan vähintään yhden MW energiantuotantoyksiköt ja jonka polttoaineteho on vähintään 5 MW, mutta alle 50 MW, ja jossa jokaisen kiinteää polttoainetta käyttävän energiantuotantoyksikön polttoaineteho on alle 20 MW (YSL liite 2 kohta 1) on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle rekisteröintiä varten (ks. myös luvanvaraisuuden lakkaamista koskeva siirtymäsäännös 231 §). Ympäristölupaa edellytetään energiantuotantolaitokselta, joka on polttoaineteholtaan vähintään 20 MW (YSL liite 1 taulukko 2 kohta 3a).

- Energiantuotantolaitoksen, joka käyttää polttoaineena jätteeksi luokiteltavaa puumateriaalia (esimerkiksi liimatun puulevyn leikkausjäännökset, puupakkaukset tai rakennuspuujäte), toiminta edellyttää ympäristölupaa, jossa on hyväksytty jätteeksi luokiteltavan puun hyödyntäminen energiaksi.
- Jätteen polttamisesta annettua valtioneuvoston asetusta (151/2013, jätteenpolttoasetus) ei sovelleta laitokseen, jossa poltetaan ainoastaan puujätettä.
- Jätteenpolttoasetusta sovelletaan kuitenkin laitokseen, jossa poltetaan sellaista puujätettä, joka voi puunsuoja-ainekäsittelyn tai pinnoituksen seurauksena sisältää halogenoituja orgaanisia yhdisteitä¹² tai raskasmetalleja.

Puuperäistä jätettä kerätessä ja murskattaessa energiantuotantoon polttoaineeksi toimitettavaksi on erityisesti huolehdittava, että polttolaitokselle, jonka toimintaan ei sovelleta jätteenpolttoasetusta, toimitettavan polttoaineen joukossa ei ole edellä mainittuja aineita tai niiden yhdisteitä sisältävää puuta.

Rakennuksen hävittäminen polttamalla

Rakennuksen purkaminen edellyttää maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) 127 §:n mukaista purkulupaa tai -ilmoitusta. Käytöstä poistettava rakennus tulee purkaa suunnitelmallisesti siten, että käyttökelpoiset rakennusosat toimitetaan uusiokäyttöön ja purkamisessa syntyvä jäte lajitellaan jäteasetuksen 16 §:n mukaisesti.

- Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999) 55.2 §:ssä edellytetään, että rakentamista ja rakennuksen tai sen osan purkamista koskevassa lupahakemuksessa tai ilmoituksessa on esitettävä selvitys rakennusjätteen määrästä ja laadusta sekä sen lajittelusta, jollei jätteen määrä ole vähäinen. Hakemuksessa tai ilmoituksessa on erikseen ilmoitettava terveydelle tai ympäristölle vaarallisesta rakennus- tai purkujätteestä ja sen käsittelystä.

¹² Halogenoituja orgaanisia yhdisteitä ovat esimerkiksi fluoria, klooria, bromia tai jodia sisältävät yhdisteet.

Rakennusjätteselvityksen avulla ympäristönsuojeluviranomainen valvoo rakennusjätteiden asianmukaista käsittelyä.

Rakennuksen hävittämiseen polttamalla liittyviä määräyksiä on kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä, joissa rakennusten polttaminen voi olla kielletty. Rakennusta ei tulisi hävittää polttamalla muusta kuin erityisestä syystä poikkeustapauksessa. Tällainen erityinen syy voi olla esimerkiksi pelastuslaitoksen tarve saada rakennus paloharjoituskohteeksi. Rakennuksen haltijan taloudellinen intressi ei ole hyväksyttävä peruste rakennuksen hävittämiseen polttamalla.

Rakennuksen polttoa suunnittelevan tulee tehdä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen aiottua polttamista tarpeellisten määräysten antamista varten. Ilmoitukseen tulee liittää pelastuslaitoksen selvitys siitä, että se aikoo käyttää rakennusta harjoituskohteenaan. Kohteen tulisi olla sellainen, että polttamisesta ei aiheudu vaaraa tai haittaa ympäristölle tai terveydelle.

Näin ollen, jos rakennus on tarkoitus hävittää polttamalla, se edellyttää MRL:n mukaisen purkuluvan tai -ilmoituksen ohella kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen antamaa lupaa poiketa kunnan ympäristönsuojelumääräyksistä. Mikäli ympäristönsuojelumääräyksiä rakennuksen polttamisesta ei ole annettu, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi harkita YSL 180 §:n mukaisen yksittäisen määräyksen antamista pilaantumisen ehkäisemiseksi. Ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen voidaan liittää tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi.

YSL 120 §:n mukainen poikkeuksellisia tilanteita koskeva ilmoitus ei sitä vastoin sovellettu kyseiseen tilanteeseen, koska rakennuksen suunnitelmallisessa polttamisessa ei ole kyse onnettomuudesta tai muusta siihen verrattavasta ennalta arvaamattomasta tilanteesta.

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä betoni- ja tiilijäte

Rakentamisessa ja purkamisessa syntyvä betoni- ja tiilijäte on jätelaisissa tarkoitettua jätettä. Pulveroimalla jäte saadaan muutettua pienempään kokoon. Pulveroinnin voidaan katsoa sisältyvän varsinaiseen purkutoimintaan, sillä usein purkujäte on pulveroitava purkupaikalla esimerkiksi poiskuljetuksen mahdollistamiseksi.

- o Pulverointilaitte on kaivinkoneen lisälaitte, jonka avulla betonikappaleet saadaan pienempään palakokoon ja betoniteräkset poistettua¹³.

Purkupaikalla tapahtuva betoni- ja tiilijätteen murskaus edellyttää ympäristölupaa, jos toimintaa pidetään jätteen laitosmaisena tai ammattimaisena käsittelytoimintana. Murskaustoiminnan laitosmaisuuutta tai ammattimaisuutta voidaan arvioida esimerkiksi sillä perusteella, tarvitsisiko kyseinen toiminta ympäristölupaa muualla tapahtuessaan, ts. kyse on ensisijaisesti toiminnan luonteesta ja laajuudesta sekä toiminnan aiheuttamasta ympäristön pilaantumisen vaarasta.

Murskaus tapahtuu yleensä siirrettävällä laitteistolla. Siirrettäville laitteistoille ei YSL:n mukaan voida myöntää ympäristölupaa, vaan lupa on sijoituspaikkakohtainen. Ympäristöluvanvaraisen toiminnan sijoituspaikalla toimintaa voidaan harjoittaa siirrettävillä laitteistoilla, mikäli kyseisellä laitteistoilla tapahtuva toiminta, kuten murskaus, on sallittu toiminnan ympäristöluvassa.

- o Ympäristönsuojelulain uudistamisen yhteydessä on tarkoitus selvittää mahdollisuuksia lupamenettelyjen keventämiseen, mm. siirrettävien laitteistojen osalta.

Tilapäisestä toiminnasta, jolta ei edellytetä ympäristölupaa ja josta aiheutuu erityisen häiritsevää melua tai tärinää, on tehtävä YSL 118 §:n mukaisesti ilmoitus pääsääntöisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tällaista toimintaa voi olla esimerkiksi melua aiheuttava lyhytkestoinen rakennuksen purkaminen ja siihen liittyvä rakennuspaikalla tapahtuva purkujätteen murskaus. Meluilmoituksesta on annettava YSL 122 §:n mukainen päätös, jossa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä toiminnasta aiheutuvan pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkailla sekä toiminnan järjestämiseen liittyvien jätelain mukaisten velvoitteiden täyttämisestä.

¹³ Ks. myös julkaisu Purkutyöt – ohjeita teettäjälle ja tekijälle, s. 26. Infra ry, 2008.

Ympäristönsuojelulain 120 § koskee poikkeuksellisia tilanteita muussa kuin luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa ja 123 § puolestaan koskee poikkeuksellisia tilanteita luvanvaraisessa tai rekisteröitävässä toiminnassa. Näissä säännöksissä korostetaan aiempaa sääntelyä voimakkaammin poikkeuksellisen tilanteen ennakoimattomuutta ja yllätyksellisyyttä sekä riippumattomuutta toiminnanharjoittajan omista toimista.

Näin ollen voidaan todeta, että YSL 120 §:n ja 123 §:n mukaisia ilmoitusmenettelyjä ei voida lähtökohtaisesti soveltaa tilanteissa, joissa on kyse suunnitelmallisesta rakennuksen purkamisesta.

Jos purkamisessa syntyvä betoni- ja tiilijäte murskataan ja hyödynnetään maarakentamisessa, on hyödyntämiseen oltava ympäristölupa tai sillä tulee olla eräiden jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa annetun valtioneuvoston asetuksen (591/2006, ns. MARA-asetus) mukainen hyväksyntä.

Rengasrouheen tai -granulaatin hyödyntäminen

Käytöstä poistetut ajoneuvojen renkaat sekä niistä valmistettu rouhe (palakoko 50–300 mm) ja granulaatti (palakoko 0,5–25 mm) ovat jätelain tarkoittamaa jätettä. Rengasrouheen ja -granulaatin valmistaminen (leikkaaminen, murskaaminen) ammattimaisesti tai laitospäisesti edellyttää ympäristölupaa. Myös rengasrouheen hyödyntäminen maarakentamisessa (meluvallit, varasto- ym. kenttien pohjarakenteet, kaatopaikkarakenteet, teiden kevennysrakenteet, yms.) on ympäristöluvanvaraista jätteen ammattimaista tai laitospäistä käsittelyä.

Käytöstä poistettujen kokonaisten renkaiden pienimuotoinen hyödyntäminen sellaisenaan esimerkiksi venelaitureissa "lepuuttajina" tai muu vastaavanlainen käyttö ei edellytä ympäristölupaa.

Tuhkan varastointi ja rakeistus käytettäväksi lannoitevalmisteenä

Tuhka on jätelaissa tarkoitettua jätettä. Sen käyttö (levittäminen maahan) sellaisenaan metsälannoitteena tai muutoin lannoitevalmisteenä ei edellytä ympäristölupaa jätteen ammattimaisena tai laitospäisenä hyödyntämisensä, jos tuhkan laatu ja käyttö täyttävät lannoitelainsäädännön mukaiset vaatimukset (YSL 32.1 § 2 kohta).

Tuhkan varastointi ja rakeistaminen (tai muu esikäsittely) ennen käyttöä metsälannoitteena on jätteen hyödyntämistä, joka vaatii ympäristöluvan, jos toiminta on luonteeltaan laitospäistä tai ammattimaista (YSL 27 §). Sitä vastoin esimerkiksi maatilalla tapahtuva pienimuotoinen tuhkan rakeistaminen betonimyllyssä tai muulla vastaavalla tavalla ei edellytä ympäristölupaa. Rakeistetun tuhkan käyttö lannoitevalmisteenä ei edellytä ympäristölupaa.

Lannoitevalmisteen valmistaminen tuhkasta edellyttää myös lannoitevalmistelain (539/2006) mukaista ilmoitusta Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle. Myös lämpölaitoksen, joka toimittaa toiminnassaan syntyvää tuhkaa toiselle toiminnanharjoittajalle käytettäväksi lannoitevalmisteen valmistuksessa, on tehtävä ilmoitus Eviralle.

Käytöstä poistettavat putket, kaapelit, säiliöt, yms.

Käytöstä poistettavat maahan tai vesistöön sijoitetut jätevesi-, maakaasu- ym. putket, kaapelit, säiliöt (teräs, muovi, lasikuitu), laitteistot ja muut vastaavat rakenteet ovat jätelaissa tarkoitettua jätettä. Yleensä ne on veloitettava käytön päätyttyä kaivamaan ylös maasta tai poistamaan vesistöä, ellei ole erityisiä perusteita jättää niitä paikalleen. Paikalleen jättämisestä ei saa aiheutua pilaantumista eikä muuta haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle myöhemminkään. Poistamisesta aiheutuvat kustannukset eivät saa olla yksinomaan perusteena paikalleen jättämiselle. Paikalleen jättämisen perusteena tulee olla ensisijaisesti ympäristönsuojelulliset syyt, ts. poistamisesta aiheutuu enemmän haittaa ympäristölle kuin paikalleen jättämisestä (esimerkiksi vesialueella pohjasedimenttien kaivusta aiheutuva veden pilaantuminen). Ko. rakenteissa on kyse luvallisesti maahan tai vesistöön sijoitetuista rakenteista, joten paikalleen jättämisen

perustellussa hyväksynnässä ei ole kyse jätteen luvattomasta hylkäämisestä¹⁴. Jos rakenne sijaitsee Natura2000-suojelualueella, tarvittaessa on myös tehtävä poistamisen vaikutuksista alueelle luonnonsuojelulain mukainen arviointi.

Ko. rakenteiden sijoittamiselle on usein oltava erillinen lupa (esimerkiksi vesilaki 3:3, maankäyttö- ja rakennuslaki 161 §), joten lähtökohtaisesti rakenteiden poistaminen käytöstä käsitellään samassa menettelyssä kuin sijoittamista koskeva lupa on käsitelty. Jos rakenteen poistaminen ei edellytä lupamenettelyä, mutta poistamisen katsotaan edellyttävän toimia asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi, yksittäistapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa asiaa koskevan yksittäisen määräyksen jätelain 125 §:n nojalla.

5. Päätöksenteko vaarallisen jätteen luokittelusta poikkeamisesta

Jäteasetuksen liitteenä 4 on luettelo yleisimmistä jätteistä sekä vaarallisista jätteistä (jäteluettelo), joka on esimerkkiluettelo jätteistä. Se ei sisällä kaikkia jätteitä, eivätkä siinä mainitut esineet tai aineet aina ole jätteitä. Esine tai aine on jätettä vain, jos se täyttää jätelain 5.1 §:ssä tarkoitetut jätteen tunnusmerkit.

Jäteluettelossa mainittujen vaarallisten jätteiden (merkitty luettelossa *:llä) osalta luokitus vaaralliseksi jätteeksi on kuitenkin sitova. Vaaralliseksi jätteeksi luokitellaan jäte, jolla on palo- tai räjähdysvaarallinen, tartuntavaarallinen, muu terveydelle vaarallinen, ympäristölle vaarallinen tai muu vastaava ominaisuus (vaaraominaisuus). Jäteasetuksen liitteessä 3 säädetään jätteen vaaraominaisuuksista ja niiden tulkinnassa sovellettavista raja-arvoista¹⁵.

Jäteluettelon mukaisesta sitovasta luokittelusta vaaralliseksi jätteeksi voidaan poiketa yksittäistapauksessa jätelain 7 §:n mukaisesti. Poikkeamispäätösten tekeminen kuuluu ELY-keskuksen toimivaltaan lukuun ottamatta aluehallintoviraston toimivaltaan kuuluvaa ympäristöluvanvaraista toimintaa.

- ELY-keskus tekee päätöksen joko jätteen haltijan hakemuksesta tai omasta aloitteestaan, jos kyse on ei-luvanvaraisesta toiminnasta tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvasta ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta.
- Päätöksen tekee aluehallintovirasto, jos kyse on sen toimivaltaan kuuluvasta ympäristöluvanvaraisesta toiminnasta. Tällöin asia voidaan käsitellä osana vireillä olevaa lupahakemusta.

Tapauskohtaisen harkinnan perusteella toimivaltainen viranomainen voi päättää, että:

- jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (jäteasetus) liitteessä 4 vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte ei ole vaarallista jätettä, jos jätteen haltija osoittaa luotettavasti,
  - ettei kyseisellä jätteellä ole yhtään vaaraominaisuutta; ja
  - ettei tämä ole seurausta jätteen laimentamisesta.
- myös muu kuin jäteasetuksessa vaaralliseksi jätteeksi luokiteltu jäte on vaarallista jätettä, jos jätteellä on jokin vaaraominaisuus.

Päätösharkinta perustuu siten jätteen vaaraominaisuuksien arviointiin. Päätöksen tekemisen viranomaisen on perusteltava päätöksensä, joka on valituskelpoinen. ELY-keskuksen tekemään päätökseen haetaan muutosta jätelain 137 §:n mukaisesti valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosaa kysymyksessä olevasta toiminnasta harjoitetaan. Aluehallintoviraston tekemästä päätöksestä haetaan muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen YSL 190 §:n mukaisesti.

¹⁴ YSL:n pilaamiskieltoasännösten mukaisesti jätteen päästäminen maahan (maaperän pilaamiskielto, YSL 16 §) tai pohjaveteen (pohjaveden pilaamiskielto, 17 §) on kiellettyä. Myöskään mereen ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta eikä upottaa tai hylätä alusta, tms. (merta koskevat erityiset kiellot, 18 §).

¹⁵ Ks. alaviite 1.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä tiedoksi muille asianomaisille lupa- ja valvontaviranomaisille (esimerkiksi toiminnanharjoittajan sijaintipaikkakunnan ympäristönsuojeluviranomainen, aluehallintovirasto, ELY-keskukset). Tiedot päätöksistä kirjataan myös VAHTI-järjestelmään asiakkaan lupatietoihin¹⁶. Jäljennös päätöksestä on toimitettava tiedoksi seurantaan varten myös Suomen ympäristökeskukselle, joka tekee puolivuositain tiivistelmän päätöksistä ympäristöministeriölle. Tehdyistä poikkeuspäätöksistä raportoidaan edelleen EU:n komissiolle, joka arvioi ilmoitettujen tietojen perusteella EU:n jäteluettelon muutostarvetta.

Jätelain 112 §:ssä on vastaava jätteen vientikiellon soveltamiseen liittyvä vaarallisen jätteen luokitteluun liittyvä menettely, jossa toimivaltaisena viranomaisena on Suomen ympäristökeskus.

6. POP-asetuksen mukaiset poikkeuspäätökset POP-jätteen sijoittamisesta kaatopaikalle

EU:n pysyvistä orgaanisista yhdisteistä annetun (EY) N:o 850/2004¹⁷ asetuksen (ns. POP-asetus) 7 artiklassa säädetään pysyviä orgaanisia yhdisteitä sisältävien jätteiden käsittelystä (POP-jäte). Asetus on sellaisenaan sovellettavaa oikeutta.

Pääsääntönä on, että POP-yhdisteitä sisältävä jäte on viipymättä loppukäsiteltävä tai hyödynnettävä niin, että POP-yhdisteet tuhotaan tai muunnetaan palautumattomasti toiseen muotoon. Sellaiset loppukäsittely- tai hyödyntämismenetelmät, jotka voivat johtaa POP-aineiden tai yhdisteiden talteenottoon, uudelleenkäyttöön, kierrätykseen tai hyödyntämiseen, ovat kiellettyjä.

Valtion lupaviranomainen voi kuitenkin poikkeustapauksessa kaatopaikoista annetun valtioneuvoston asetuksen (331/2013, kaatopaikka-asetus) 36 §:n nojalla sallia osalle POP-jätteistä¹⁸ myös sijoittamisen vaarallisen jätteen kaatopaikalle (mahdollisuuksien mukaan stabiloituna tai kiinteytettynä) tai syväälle kallioperään kuten kaivokseen, jos POP-yhdisteen pitoisuus jätteessä ylittää POP-asetuksen liitteen IV pitoisuusrajan (alempi pitoisuusraja), mutta alittaa asetuksen liitteen V pitoisuusrajan (ylempi pitoisuusraja). Poikkeus on sallittu vain, jos voidaan osoittaa että POP-yhdisteitä ei ole mahdollista poistaa jätteestä ja jos pysyvien orgaanisten yhdisteiden tuhoaminen tai palautumaton muuntaminen toteutettuna parhaita ympäristökäytäntöjä ja parasta käytettävissä olevaa tekniikkaa käyttäen ei ole ympäristön kannalta paras vaihtoehto. Poikkeaminen on näin ollen mahdollista vain, mikäli se on ympäristön kannalta hävittämistä parempi tapa. Poikkeuksen myöntämisen perusteena ei siten voi olla esimerkiksi kuljetusmatkan päästöihin liittyvät perusteet.

Edellä todettu huomioon ottaen kaatopaikkoja koskevissa luparatkaisuisissa voidaan sallia POP-jätteiden sijoittamista koskevia poikkeuksia vain erityisen perustellusta syystä. Tällöin lupapäätöksissä on pitävästi osoitettava, että POP-asetuksessa säädetyt poikkeamisedellytykset täyttyvät. Ennen päätöksen tekemistä on suositeltavaa, että lupaviranomainen pyytää asiasta lausunnon Suomen ympäristökeskukselta, joka on POP-asetuksen 15 artiklan tarkoittama toimivaltainen viranomainen.

Kaatopaikka-asetuksen 50 §:n mukaisesti lupaviranomaisen on merkittävä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään tiedot mm. POP-asetuksen mukaisista 1.1.2014 jälkeen annettavista poikkeuspäätöksistä. Lupaviranomaisen on toimitettava tiedot päätöksistä viivytyksettä myös Suomen ympäristökeskukselle, joka huolehtii kaikkien kansallisesti tehtyjen poikkeuspäätösten tiedottamisesta Euroopan komissiolle ja muille jäsenmaille.

- Lisätietoja POP-asetuksesta on saatavilla julkaisusta SYKEra 23/2012 Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen velvoitteiden

¹⁶ Tämä lupatieto on tarkoitus lisätä uusittavaan VAHTI-järjestelmään.

¹⁷ [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 850/2004 pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta](#), annettu 29.4.2004.

¹⁸ Poikkeusmahdollisuus koskee vain POP-asetuksen liitteessä V erikseen lueteltuja EU:n jäteluettelon (6-numerotason) jätenimikkeitä. Muille POP-jätteille ei poikkeusta voida lainkaan myöntää.

kansallinen täytöntöönpanosuunnitelma (NIP) - Kansallinen tahattomasti tuotettujen POP-yhdisteiden päästöjen vähentämissuunnitelma (NAP).

- Lisäksi on valmisteltavana opas POP-asetuksen soveltamisesta. Opas on tarkoitettu erityisesti sähkö- ja elektroniikkaromun ja romuajoneuvojen kierrätysyrityksille sekä ympäristölupa- ja valvontaviranomaisille.

7. Vakuudet

7.1 Kaatopaikan ympäristölupaan liittyvä vakuus

Vakuuden asettamisvelvollisuuden ja määrän arvioiminen on osa ympäristölupaharkintaa. Jätteen käsittelytoimintaa koskevan toiminnan ympäristöluvassa vakuuden vaatiminen on pääsääntö, mutta vakuus voidaan jättää vaatimatta YSL 59 §:ssä mainituin perustein muuta kuin kaatopaikkatoimintaa harjoittavalta. Näin ollen kaatopaikkojen ympäristöluvuissa on aina edellytettävä riittävää vakuutta.

Jätelain 21 §:n mukaisesti jätteen loppukäsittelyn kustannuksiin on sisällytettävä muun ohella myös vakuuden kustannukset kaatopaikkadirektiivin kustannusvastaavuuden edellytyksiä tarkentavan erityissäännöksen mukaisesti. YSL 60 §:ssä kaatopaikan ja kaivannaisjätteen jätealueen vakuuksille on asetettu erityisvaatimuksia:

- Kaatopaikan vakuuden on katettava myös kaatopaikan sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä muusta jälkihoidosta aiheutuvat arvioidut kustannukset vähintään 30 vuoden ajalta, jollei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi.
- Kaivannaisjätteen jätealueen vakuuden on katettava myös kustannukset, jotka aiheutuvat jätealueen vaikutusalueella olevan, kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmassa tarkemmin määritetyn maa-alueen kunnostamisesta tyydyttävään tilaan.

Ympäristöluvassa on lisäksi määrättävä, että toiminnanharjoittaja kerryttää kaatopaikan, kaivannaisjätteen jätealueen ja muun pitkäaikaisen toiminnan vakuutta siten, että vakuuden määrä vastaa koko ajan mahdollisimman hyvin niitä kustannuksia, joita toiminnan lopettaminen arviointihetkellä aiheuttaisivat. Vastaavasti lupaviranomaisen on vapautettava vakuus hakemuksesta, kun vakuuden turvaamat toimenpiteet on tehty. Vakuutta voidaan purkaa myös osittain eli pienentää sitä mukaa kuin sulkemis- tai muita jälkihoitotoimenpiteitä on tehty.

YSL 61 §:n mukaisesti vakuudeksi hyväksytään vain takaus, vakuutus¹⁹ tai pantattu talletus. Vakuuden antajan on oltava luotto-, vakuutus- tai muu ammattimainen rahoituslaitos, jolla on kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Vakuudeksi ei voida hyväksyä yksityishenkilön antamaa takausta tai konsernitakausta, koska ne vaativat jatkuvaa vakuuden antajan vakavaraisuuden seurantaa. Vakuudeksi ei hyväksytä myöskään kaatopaikkojen vakuutena aiemmin usein käytettyä kunnan antamaa vakuussitoumusta. Perusteluksi kunnan vakuussitoumuksen poistamiselle hyväksyttävistä vakuusmuodoista on esitetty erityisesti vaatimus eri toimijoiden välisen kilpailun neutraaliudesta sekä vaatimus jätehuollon toimien kustannusvastaavuudesta.

Vakuutta koskevan lupamääräyksen tarkistamisvelvollisuus

Ympäristönsuojelulain 235 §:n mukaisesti, jos jätteen käsittelytoimintaan on myönnetty ympäristölupa ennen 1.5.2012 ja jos toimintaa varten asetettu vakuus ei ole 59–61 §:n mukainen, vakuutta koskevaa lupamääräystä on tarkistettava viimeistään, kun:

- toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan lupaa YSL 29 §:n perusteella;
- lupamääräykset tarkistetaan YSL 71 §:n tai 81 §:n perusteella;

¹⁹ Tässä yhteydessä vakuutuksella tarkoitetaan vakuutusyhtiön antamaa takausvakuutusta, joka rinnastuu esim. talletuspankin myöntämään takaukseen. Siten esim. toiminnan vastuuvakuutus tai muu vahinkovakuutus tai lakisääteinen ympäristövahinkovakuutus eivät kelpaa vakuudeksi (ks. asiasta lähemmin Jätevakuusopas).

- lupaa muutetaan YSL 89 §:n perusteella; tai
- lupaviranomainen antaa YSL 94.3 §:ssä tarkoitettut määräykset toimista toiminnan lopettamiseksi.

Lainkohdan sanamuodon mukaisesti vakuuden muotoa voidaan tarkistaa vain em. luvan muutostilanteissa. Tämän estämättä luvan haltija voi hakea itse muutosta vakuuden muodon muuttamiseksi.

Suljettujen kaatopaikkojen vakuudet

Kaatopaikan vakuuden tulee kattaa kaatopaikan tarkkailusta ja muusta jälkihoidosta aiheutuvat arvioidut kustannukset ainakin 30 vuoden ajan, ellei toiminnanharjoittaja osoita muuta riittäväksi. Kaatopaikan vakuuden on oltava voimassa kaatopaikan sulkemisen jälkeisen tarkkailun ja muun jälkihoidon päättymiseen saakka. Siten käytöstä poistetun kaatopaikan vakuutta ei voida vapauttaa kokonaisuudessaan sulkemistöiden päätyttyä, vaan jäljellä olevan vakuuden määrällä on katettava tarpeelliset tarkkailun ja jälkihoidon arvioidut kustannukset kaatopaikan ympäristöluvassa määrättyä ajalta.

Aiemmin myönnettyissä (ennen 1.5.2012 myönnetyt luvat) yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen ympäristöluvuissa, joissa toiminnanharjoittajana on pääsääntöisesti kunta (tai kuntien yhtymä), on vakuudeksi hyväksytty usein esimerkiksi kunnan antama sitoumus tai muu vakuusmuoto, mikä ei ole enää voimassa olevan lainsäädännön mukaan hyväksyttävä vakuus. Pääosa voimassa olevista yhdyskuntajätteen kaatopaikkojen luvista koskee käytöstä poistettuja, suljettuja kaatopaikkoja.

Jos suljetun kaatopaikan ympäristölupaa ei ole muusta syystä tarpeen muuttaa, valvontaviranomainen voi edelleen pitää hyväksyttävänä annettua vakuutta, vaikka se ei olisikaan voimassa olevan lain mukainen. Valvontaviranomaisena toimivan ELY-keskuksen ei siten ole tarpeen edellyttää kaatopaikan vakuutta muutettavaksi uusien säännösten mukaiseksi ennen kuin lupahakemus tulee vireille edellä mainitusta syystä. Kun toiminnanharjoittaja uusii määräaikaisena myönnetyn vakuuden, tulee uuden vakuuden olla uusimisajankohtana voimassa olevan lainsäädännön mukainen.

Kaatopaikan vakuutta voidaan purkaa sitä mukaa, kun toiminnanharjoittaja suorittaa osan niistä toimenpiteistä, joita vakuus kattaa, ja seurannasta ja tarkkailusta sekä muista jälkihoitotoista arvioidut kustannukset vähenevät. Päätöksen vakuuden vapauttamisesta joko osittain tai kokonaan tekee hakemuksesta lupaviranomainen YSL 61.4 §:n mukaisesti. Vakuuden vapauttamista koskeva hakemus on voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti tehtävä lupaviranomaiselle, vaikka toimintaa koskevassa ympäristöluvassa olisi vakuuden vapauttaminen annettu valvontaviranomaisen toimivaltaan. Valvontaviranomaisella ei ole toimivaltaa vapauttaa vakuutta eikä muutoinkaan muuttaa vakuuden määrää tai muotoa.

Lupapäätökseen voi olla mahdollista joissakin tapauksissa kirjoittaa valmiiksi esimerkiksi kaatopaikan peitettyyn pinta-alaan perustuva laskentamekanismi, jolla vakuutta voidaan ilman erillistä luvan muutosta asteittain vapauttaa (esimerkiksi silloin, kun jokin selkeästi todettava kaatopaikan osa on valmis). Vakuuksia ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista muuttaa esimerkiksi vuosittain.

7.2 Jätehuoltorekisteriin hyväksytyin toiminnan vakuus

Jätelain 95 §:n mukaisesti jätehuoltorekisteriin hyväksymisen yhtenä edellytyksenä on se, että toiminnanharjoittaja asettaa riittävän vakuuden jätteen asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Hakemuksen käsittelevä viranomainen voi kuitenkin päättää, että toiminnan laajuus ja luonne huomioon ottaen vakuuden asettaminen on tarpeetonta.

Vakuuden määrän tulee olla sellainen, että sillä voidaan kuljettaa asianmukaiseen käsittelyyn se määrä jätettä, joka jätteen haltijalla on kerralla hallussaan. Toiminnanharjoittajan on esitettävä hakemuksessaan oman laskelman perusteella arvio tarvittavan vakuuden määrästä. Arvion perusteena ei kuitenkaan saa käyttää toiminnanharjoittajan omakustannushintoja. Viranomainen ei ole päätöksenteossaan sidottu toiminnanharjoittajan esitykseen.

Riittävän vakuuden asettaminen on siten lähtökohtaisesti toiminnan hyväksymisen edellytys, mutta viranomainen voi poiketa tästä vaatimuksesta perustellusta syystä.

Poikkeaminen on perusteltava annettavassa päätöksessä. Perusteena vakuuden vaatimatta jättämiselle voi olla esimerkiksi toiminnan pienimuotoisuus kuten, että kerrallaan kuljetetaan pieni määrä tavanomaista jätettä, jonka vuoksi vakuuden määrä jäisi hyvin vähäiseksi.

Jos jätteenkuljettajalla on myös ympäristölupa jätteen laitospöytä tai ammattimaiselle käsittelytoiminnalle, jota varten on asetettu vakuus, ei ympäristöluvan mukaista vakuutta voida pitää jätehuoltorekisteriin hyväksynnän korvaavana vakuutena, ellei ympäristöluvasta selkeästi ilmene, että vakuus kattaa myös jätteen kuljetukset. Vastaavasti on huomioitava, että jätteen kansainvälistä siirtoa koskevasta ilmoituksesta annettuun päätökseen liittyvä vakuus kattaa vain ko. päätöksessä tarkoitetun jätekuljetuksen. On myös huomioitava, että jätteen kansainvälistä siirtoa koskevat luvat ovat määräaikaista.

7.3 Vakuuksia koskeva opas

Tarkempia ohjeita vakuuksia koskevaan tulkintaan saa Jätevakuusoppaasta (Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2012).

8. Jätteenkuljettajan tiedonantovelvollisuus kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta

Jätelain 39.2 §:n mukaisesti jätteenkuljettajalla on velvollisuus antaa vuosittain kunnan jätehuoltoviranomaiselle tiedot kiinteistöistä, joista jäte on noudettu, sekä jäteastioiden tyhjennyskerroista kiinteistöittäin ja jätelajeittain. Tiedot tulee antaa jätehuoltoviranomaisen pyytämällä tavalla vuosittain tai pyydettyä neljännesvuosittain. Lisäksi jätteenkuljettajan on annettava jätehuoltoviranomaiselle vuosittain yhteenveto jätelajeittain kiinteistöiltä kerättyjen jätteiden määrästä ja toimituspaikoista. Tiedonantovelvollisuuden sisältövaatimuksista säädetään tarkemmin jäteasetuksen 26 §:ssä. Tiedonantovelvollisuutta koskevia määräyksiä voidaan sisällyttää myös kunnallisiin jätehuoltomääräyksiin.

Jätteenkuljettajan tiedonantovelvollisuuden perusteena on ensisijaisesti saada tietoa siitä, ovatko kiinteistöjen haltijat täyttäneet liittymisvelvollisuutensa kiinteistöittäiseen jätehuoltoon sekä siitä, onko jäte toimitettu kunnan määräämään käsittelypaikkaan. Kunnan jätehuoltoviranomainen merkitsee jätelain 143 §:ssä tarkoitettuun jätteenkuljetusrekisteriin jätteenkuljettajien ilmoittamat tiedot. Rekisteriin merkitään tiedot niin kunnan järjestämässä kuin kiinteistön haltijan järjestämässä jätehuollossa kuljetetuista jätteistä.

Jätelain 122.3 §:n mukaisesti kunnan jätehuoltoviranomainen voi pyytää vain niitä tietoja, jotka ovat tarpeen kunnalle jätelain 5 luvussa tarkoitettujen jätehuollon järjestämistä koskevien tehtävien hoitamista varten. Kunnan jätehuoltoviranomainen ei voi pyytää tietoja jätelain yleisen valvonnan vuoksi, vaan tältä osin tiedonsaantioikeus on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella²⁰.

Kunnan jätehuoltoviranomaisella ei ole valvontatoimivaltaa. Jätehuoltoviranomaisen tehtävänä on kuitenkin seurata kiinteistöjen liittymistä kunnan järjestämään jätehuoltoon ja kiinteistöittäisen jätteen kuljetuksen järjestämistä kunnalle säädetyn jätehuollon järjestämistehtävän toteuttamiseksi. Jos seurannassa ilmenee tarvetta puuttua havaittuun laiminlyöntiin, asiassa tarvittavat valvontatoimet, kuten hallintopakon käyttö, kuuluvat jätelain 24 §:n nojalla kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan²¹.

Jos jätteenkuljettaja ei toimita kunnan jätehuoltoviranomaiselle jätelain 39 §:ssä tarkoitettuja tietoja kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta, jätehuoltoviranomainen voi esittää valvontaviranomaiselle pyynnön, että jätteenkuljettaja veloitetaan toimittamaan tiedot jätelain 126.1 §:n 1 kohdan nojalla. Hallintopakko toimien käynnistämistä varten

²⁰ HE 199/2010 vp 122 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

²¹ HE 199/2010 vp 24 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

jätehuoltoviranomaisen on tarpeen toimittaa valvontaviranomaiselle tarpeelliset tiedot, joista ilmenee tapahtunut laiminlyönti.

Jos kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii jätelain 23.2 §:ssä tarkoitettu kuntien yhteinen toimielin, jätehuoltoviranomainen voi käytännössä valita osoittaako jätteenkuljettajan tietojenantamisvelvollisuuden laiminlyöntiä koskeviin valvontatoimiin ryhtymistä koskevan pyynnön kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle vai ELY-keskukselle johtuen valvontaviranomaisten päällekkäisestä toimivallasta. Muilta osin kunnan järjestämän jätehuollon valvonta kuuluu ensisijaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin.

Valvontapyyntö tulee osoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jos kyseessä oleva tietojen antamisen laiminlyönti jätteenkuljettaja toimii ainoastaan tämän ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella (esimerkiksi yhden kunnan alueella). Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialue on sama kuin jätehuoltoviranomaisen toimialue, valvontapyyntö on ensisijaisesti osoitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

- Valvontapyyntö voidaan osoittaa ELY-keskukselle tilanteissa, joissa tietojen antamisen laiminlyönteä jätteenkuljettajan toiminta ulottuu usean eri ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueelle (esimerkiksi useita kuntia, joissa kaikissa oma ympäristönsuojeluviranomainen), ts. kyse on alueellista toimivaltaa edellyttävästä valvontatoiminnasta, jolloin ELY-keskus voi samalla toimenpiteellään velvoittaa antamaan usean ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueella tapahtuneita jätteen kuljetuksia koskevat tiedot. Jätehuoltoviranomaisen on syytä perustella pyynnössään miksi valvontapyyntö on osoitettu ELY-keskukselle eikä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valvontaviranomainen voi velvoittaa jätteenkuljettajan antamaan tiedot jätehuoltoviranomaiselle antamalla asiasta jätelain 126 §:ssä tarkoitetun hallintopakkomääräyksen. Hallintopakkomääräys annetaan kirjallisella päätöksellä. Määräyksen päävelvoitteena on jätelain 39 §:n mukaisten tietojen antaminen kunnan jätehuoltoviranomaiselle. Määräyksessä on riittävällä tavalla yksilöitävä mitä tietoja ja miltä ajanjaksolta tiedot on annettava. Päätöksessä on annettava kohtuullinen määräaika, mihin mennessä päävelvoitetta on noudatettava. Määräystä on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, jätelain 129 §:n mukaisella uhalla (esimerkiksi uhkasakko). Valvontaviranomaisen päätös on valituskelpoinen.

9. Jätteen kuljettajien ja välittäjien hyväksyminen jätehuoltorekisteriin

9.1 Jätetiedostoon merkittyjen toiminnanharjoittajien hyväksyminen jätehuoltorekisteriin

Jätelain siirtymäsäännösten mukaan vuoden 1993 jätelain nojalla annetut jätetiedostopäätökset uusitaan uuden lain mukaisiksi hyväksymisiksi jätehuoltorekisteriin seuraavan kolmen vuoden kuluessa sen aikataulun mukaisesti kuin jätetiedosto-otteet tulisivat uudistettaviksi.

Päätösten uusimisajankohdasta riippumatta toiminnanharjoittajien on tullut noudattaa jätteen kuljetusta koskevia uusia säännöksiä (esimerkiksi kirjanpitovelvollisuus JL 118–119 §, siirtoasiakirjavelvollisuus JL 121 §) suoraan jätelain nojalla 1.5.2012 alkaen.

9.2 Velvollisuus hakea hyväksyntää jätehuoltorekisteriin

Jätelain 94.1 §:n nojalla sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammattimaista kuljettamista tai toimia jätteen välittäjänä, on tehtävä hakemus jätehuoltorekisteriin. Jätelaissa ei annettu erityistä määräaikaa kuinka paljon ennen toiminnan aloittamista hakemus on jätettävä toimivaltaiselle ELY-keskukselle. Toimintaa ei saa kuitenkaan aloittaa ennen kuin päätös hyväksymisestä on tehty (JL 96.1 §). Jätelain 139 §:n mukaisesti ELY-keskuksen päätös voidaan määrätä täytäntöönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön (tuomiot asioissa C-270/03 ja C-311/99) mukaisesti ammattimaisen kuljetuksen käsite kattaa niiden ohella, jotka kuljettajan ammatissa

kuljettavat muiden tuottamia jätteitä, myös laitokset ja yritykset, jotka kuljettajan ammattia harjoittamatta kuitenkin liiketoiminnassaan kuljettavat jätteitä tavanomaisesti tai säännöllisesti riippumatta siitä, ovatko jätteet muiden tai niiden itsensä tuottamia.

Tämän perusteella jätehuoltorekisteriin hyväksyntää tulee hakea myös ammattimaisten toimijoiden, jotka kuljettavat omatoimisesti toiminnassaan syntyvät jätteet tavanomaisesti tai säännöllisesti, ts. vastaavat itse toimintansa jätehuollosta myös kuljetusten osalta.

Edellä kuvatun perusteella ammattimaisen kuljettajan (tai siihen rinnastettavana toiminnan) käsitettä voidaan rajata esimerkiksi jäljempänä kuvatulla tavalla. Rajatapauksissa tulee käyttää tapauskohtaista harkintaa, tulkinnan kussakin tapauksessa tekee toimivaltainen ELY-keskus.

Ammattimaisena jätteenkuljettajana pidetään esimerkiksi:

- Rakennusyritystä, joka saneeraa tai purkaa (jopa) kokonaisia rakennuksia ja jonka toiminnassa syntyy jätettä toistuvasti, jätettä voi syntyä suuriakin kertamääriä, ja yritys kuljettaa omalla kalustollaan toiminnassaan syntyneitä jätteitä tavanomaisesti tai säännöllisesti.
- Putkiliikettä, joka harjoittaa muun ohella viemäreiden ja putkistojen avaamista ja puhdistamista sekä kuljettaa toiminnassa syntyvät jätteet (lietteet) omalla toimintaan tarkoitetulla kalustollaan.
- Myymälään tai muuhun vastaanottoaikaan vastaanotettuja käytöstä poistettuja laitteita (kuten SER, akut, renkaat) kuljetetaan jätteenkäsittelyyn kuormina omalla kuljetuskalustolla säännöllisesti tai toistuvasti. Näin ollen esimerkiksi jätelain 100 §:n mukaisesti jätehuoltorekisteriin merkitystä jätteen keräyspaikasta jätteitä pois kuljettavan yrityksen tulee olla hyväksytty jätteen kuljettajana jätehuoltorekisteriin.
- Kylmälaitteiden huoltoliikettä, joka huoltaa asiakkaan tiloissa kylmälaitteita ja kuljettaa huollon yhteydessä talteen otetut kylmäaineet (kloorifluorihydrokloridit sekä HFC- ja HCFC-yhdisteet, jäteluokka 140601*) ja öljyn (jäteluokka 130208*) omalla kuljetuskalustollaan.
- Lannan kuljettamista säännöllisesti tai toistuvasti esimerkiksi kompostointi- tai mädätyslaitokselle tai muuhun jätteenkäsittelylaitokseen, vaikka kuljetuskalustona olisi maatilakäyttöön tarkoitettu kalusto.

Ammattimaisena jätteenkuljettajana ei pidetä esimerkiksi:

- Kodinkone- ym. kauppiasta, joka vie käytöstä poistetun laitteen samalla kun tuo uuden laitteen.
- Pienimuotoisia remontteja tekevää yritystä, joka tuo tullessaan uudet kalusteet tms. ja vie vanhat kalusteet ja muut toiminnassaan syntyneet jätteet omalla kuljetuskalustollaan (esimerkiksi peräkärryllä). Kuitenkin, jos jätehuoltoyritys toimittaa paikalle vaihtolavan, tms. nimenomaisesti jätteen keräilyyn tarkoitettua kalustoa, on jätteen siirto tällaisella kalustolla ammattimaista jätteenkuljetusta.
- Sähköasentajaa, joka rakennustyömaalla kerää talteen asennustyössä syntyneet kaapelijätteet ja kuljettaa ne omalla autollaan kierrätettäväksi.
- Lannan kuljettamista suoraan maatalan lantalaan käytettäväksi oman tilan peltolannoitteena.

9.3 Välittäjien ja huolintaliikkeiden asema

Jätelaissa on laajennettu jätteen välittäjän velvollisuutta tehdä hakemus toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin. Vuoden 1993 jätelain mukaan ilmoitus jätetiedostoon tuli tehdä jätteen myyjänä tai välittäjänä toimimisesta, jos jäte oli tarkoitettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi Suomen ulkopuolella. Uuden lain mukaan hyväksyntää jätehuoltorekisteriin tulee hakea sen, joka aikoo toimia jätteen välittäjänä riippumatta siitä, tapahtuuko välitystoiminta vain Suomessa vai myös Suomen ulkopuolelle.

Kaikki toiminta, johon liittyy jonkinasteista jätteen välittämistä, ei vaadi viranomaishyväksyntää. Välittäjän rekisteröintivelvollisuutta arvioitaessa keskeistä on tarkastella vastuuta jätteestä. Hyväksyntä jätehuoltorekisteriin tarvitaan esimerkiksi silloin, jos jäte siirtyy jätehuoltoketjussa välittäjän hallintaan (huom. ei edellytä välttämättä jätteen fyysistä hallussapitoa) tai jos välittäjä toimii jätteen kansainvälisissä siirroissa ilmoittajana EU:n jätteesiirtoasetuksen mukaisesti. Sen sijaan esimerkiksi konsulttiyritys, joka järjestee jätteen siirron jätteen tuottajalta jätteen käsittelijälle siten, että jätteen hallinta siirtyy tuottajalta suoraan jätteen käsittelylaitokselle, ei tarvitse toimintaansa hyväksyntää jätehuoltorekisteriin.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen tarvetta voidaan arvioida myös viranomaisen valvontatoimen kohdistamisen kannalta: jätehuoltorekisteriin hakemisvelvollisuuden tulee kohdistua sellaiseen toiminnanharjoittajaan, joka tosiasiallisesti vastaa toiminnasta ja johon viranomaispäätöksen oikeudet ja velvoitteet välittömästi kohdistuvat ja jonka toimintaan valvoja voi tarvittaessa kohdistaa valvontatoimenpiteensä (esim. vakuuden realisointi).

Huolintaliikkeen (tai muun vastaavanlaisen kuljetusyritysten yhteenliittymän) alihankkijoina toimivien kuljetusyritysten tulee yleensä kunkin erikseen hakea hyväksyntä jätehuoltorekisteriin. Huolintaliike voidaan hyväksyä jätehuoltorekisteriin alihankkijoidensa puolesta korkeintaan siinä tapauksessa, että huolintaliike ottaa vastuun alihankkijoidensa kaikista jätelain 95 §:n mukaisista jätteen kuljetusta koskevista velvoitteista, mukaan lukien ammattitaitoa, kaluston ja laitteiston asianmukaisuutta ja vakuutta sekä vastuuta jätelain rikkomistapauksissa koskevat vaatimukset. Tällöinkin tulee hakemuksen (ja päätöksen) liitteenä olla luettelo kaikista yrityksistä, jotka yritystä koskevan päätöksen alaisena kuljettavat jätettä.

Jos yksittäinen huolintaliikkeelle jätekuljetuspalveluja sopimuksen pohjalta tuottava autoilija tosiasiallisesti itse vastaa toiminnastaan, mukaan lukien em. jätelain mukaiset velvollisuudet, on autoilijan haettava hyväksyntää jätehuoltorekisteriin.

Huolintaliikkeen on haettava hyväksyntää jätehuoltorekisteriin jätteen kuljettajana, jos sillä on käytössään omaa kalustoa, taikka jätteen välittäjänä, jos se muutoin ottaa jätteen haltuunsa (vaikka ei välttämättä jätteen fyysinen hallussapito) jossain jätehuoltoketjun vaiheessa (ks. edellä).

9.4 Ulkomaisen jätteenkuljettajan hyväksyminen jätehuoltorekisteriin

Hakemus jätehuoltorekisteriin on tehtävä JL 94.2 § mukaisesti ensisijaisesti sille ELY-keskukselle, jonka alueella pääosaa toiminnasta harjoitetaan tai toissijaisesti toiminnanharjoittajan kotipaikan (=kaupparekisteriin merkitty toiminnanharjoittajan kotipaikka) mukaiselle ELY-keskukselle. Lisäksi jäteasetuksen 27 §:n hakemuksen sisältövaatimuksissa edellytetään hakemuksessa ilmoitettavaksi muun ohella hakijan kotipaikka ja yritys- ja yhteisötunnus (Y-tunnus). Tästä johdettavan tämänhetkisen tulkinnan mukaisesti ulkomainen yritys tai henkilö, joka ei ole sijoittunut Suomeen, ei voi hakea hyväksyntää jätehuoltorekisteriin.

- o Näihin ulkomaisen yrityksen hyväksyntää koskeviin tulkintaperiaatteisiin voi tulla myöhemmin muutoksia, jos asiaan saadaan EU:sta selventäviä kannanottoja.

Edellä olevasta poiketen kuitenkin johonkin Euroopan Unionin jäsenmaahan tai ETA-maahan sijoittautunut yritys on käytännössä hyväksytty toimimaan Suomessa ilman erillistä hyväksyntää jätehuoltorekisteriin. Euroopan Unionin perustamissäännösten mukaisesti yrityksillä on sijoittautumisvapaus ja palveluilla liikkumisvapaus. Periaatteena on siten, että jossakin jäsenmaassa hyväksytty toiminta on hyväksyttyä myös toisissa jäsenmaissa vastavuoroisuusperiaatteen mukaisesti. Vastaavalla tavalla pääsääntöisesti myös Suomessa jätehuoltorekisteriin hyväksytty toiminta on hyväksyttyä useimmissa EU-/ETA-maissa.

- Eräät EU-maat kuitenkin rajoittavat muihin maihin sijoittuneiden kuljetusyritysten toimintaa edellyttämällä ko. maan kansallista hyväksyntää. Joissakin maissa vain kauttakuljetukset tai jätteen kansainväliseen siirtoon liittyvät kuljetukset ovat hyväksytyjä. Rajoitukset koskevat ensisijaisesti maan sisällä tapahtuvaa jätekuljetusta, joka siis edellyttää hyväksyntää ko. maan viranomaisilta.

- o Esimerkiksi Ruotsi edellyttää kansallista hyväksyntää silloin, kun yrityksen toimipaikka tai pääosa toiminnasta on muussa maassa kuin Ruotsissa (Avfallsförordning 2011:927, 40 §).

Jätteen kansainvälisten siirtojen toimivaltainen viranomainen on Suomen ympäristökeskus. Jätteen kansainvälisiä siirtoja koskevaa lisätietoa saa Internet-osoitteesta: <http://www.ymparisto.fi/kvjatesiirrot>

9.5 Päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Toimivaltaisen ELY-keskuksen on tehtävä päätös hakemuksesta jätehuoltorekisteriin. Jätelain 96 §:n mukaan päätös on tehtävä ilman aiheetonta viivytystä. Toimintaa ei saa aloittaa ennen kuin ELY-keskus on hyväksynyt toiminnan jätehuoltorekisteriin.

Päätöksellä toiminta joko hyväksytään jätehuoltorekisteriin tai hakemus hylätään. Hyväksymisen edellytyksistä säädetään jätelain 95.1 §:ssä. Päätöksessä voidaan antaa määräyksiä hyväksymisen edellytysten täyttämiseksi, asetettavasta vakuudesta, jätteitä koskevasta kirjanpidosta, velvollisuudesta toimittaa valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja viranomaiselle (esimerkiksi vuosiraportointivelvollisuus) ja muista toiminnan valvonnan kannalta tarpeellisista toimista. Määräyksillä voidaan myös tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan lajiltaan tai laadultaan tietyntyyppistä jätettä.

- Jätehuoltorekisteriin hyväksynnällä voidaan korvata eläinperäisiä sivutuotteita kuljettavan velvollisuus tehdä erillinen ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle (MMMA 11/12²² 2.1 § 6 kohta). Jotta jätehuoltorekisteriin hyväksyntäpäätös korvaisi tämän ilmoitusvelvollisuuden, hakemuksessa tulee esittää (ja vastaavasti myös päätöksessä) jätenimikkeen ohella myös sivutuoteasetuksen²³ mukainen sivutuoteluokka (1, 2 tai 3). Päätös on suositeltavaa lähettää tiedoksi myös Eviralle²⁴.

Olennainen muutos jätehuoltorekisteriin hyväksytyssä toiminnassa

Jätelain 97.1 §:n mukaisesti toiminnanharjoittajan tulee ilmoittaa viivytystä jätteenhuoltorekisteriin merkityn toiminnan olennaisista muutoksista päätöksen tehneelle ELY-keskukselle. ELY-keskuksen on merkittävät muutuneet tiedot jätehuoltorekisteriin ja tarvittaessa muutettava päätöstä vastaavasti.

Olennaisena toiminnan muutoksena, joka edellyttää päätöksen muuttamista, voidaan pitää esimerkiksi seuraavia:

- toiminta-alueen laajentuminen;
- merkittävät muutokset kuljetettavien jätteiden nimikkeissä tai määrissä;
- vaarallisen jätteen kuljetuksen aloittaminen;
- merkittävä (suuruusluokaltaan noin 20–30 %) kasvu kuljetettavien jätteiden määrissä;
- muutokset, joilla on vaikutusta toiminnalta vaadittavan vakuuden määrään; tai
- muutokset, joiden vuoksi toiminnalle annettavia määräyksiä on tarkistettava.

Jos muutoksilla ei ole vaikutusta päätöksen aineelliseen sisältöön, aiemmin annettua päätöstä ei ole tarpeen muuttaa, tällöin toiminnanharjoittajalle annetaan vain päivitetty ote jätehuoltorekisteristä.

Hyväksymispäätöstä voidaan muuttaa JL 97.2 §:n mukaisesti myös päätöksen tehneen ELY-keskuksen aloitteesta, jos:

- olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet; tai

²² [Maa- ja metsätalousministeriön asetus n:o 11/12 lannoitevalmisteita koskevan toiminnan harjoittamisesta ja sen valvonnasta](#)

²³ [Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus \(EY\) N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveysnäkökohdista sekä asetuksen \(EY\) N:o 1774/2002 kumoamisesta \(sivutuoteasetus\)](#), annettu 21.10.2009

²⁴ MMMA 11/12 2.3 § nojalla Evira voi pyytää kopion toiminnanharjoittajan jätehuoltorekisteriin merkitsemisestä siltä ELY-keskukselta, jonka toimialueella suurinta osaa toiminnasta harjoitetaan.

- hyväksymisen perusteiden myöhemmin todetaan olleen olennaisesti erilaiset kuin päätöstä tehtäessä on edellytetty.

Hallintolain mukaisesti toiminnanharjoittajalle tulee varata tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksentekoa.

Ellei hyväksymisen edellytyksiä saada täytettyä muuttamalla päätöstä, on ELY-keskuksen tehtävä päätös hyväksynnän peruuttamisesta.

9.6 Menettely jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttamiseksi tai raukeamiseksi ja toiminnan lopettamista koskeva ilmoitus

Jätelain 99.1 §:n mukaisesti hyväksynnän tehnyt ELY-keskus voi peruuttaa jätehuoltorekisteriin hyväksymisen, jos:

- hyväksymisen edellytyksiä ei saada täytettyä muuttamalla päätöstä JL 97 §:ssä säädetyllä tavalla;
- toiminnanharjoittaja on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet hyväksymisen edellytyksiin; tai
- säännöksiä tai päätöksessä annettuja määräyksiä on viranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu merkittävää vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Hyväksynnän peruuttamisen edellytyksenä tulee olla toiminnanharjoittajan tahallinen tai tuottamuksellinen virheellinen menettely. Tämä voi tapahtua esimerkiksi virheellisiä tietoja antamalla, mikä vaikuttaa olennaisesti viranomaisen edellytysharkintaan. Hyväksynnän peruuttamisen edellytyksenä voi olla myös toistuva piittaamattomuus jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisesta, jos se voi johtaa merkittävään toiminnasta aiheutuvaan vaaraan tai haittaan terveydelle ja ympäristölle. Viime mainittu peruste edellyttää kuitenkin, että ELY-keskus on ensin antanut säännösten rikkomisesta huomautuksen toiminnanharjoittajalle.

ELY-keskuksen tulee tehdä jätelain 99.2 §:n mukaisesti päätös jätehuoltorekisteriin hyväksymisen raukeamisesta, jos toiminnanharjoittaja ei vastaa kolmen vuoden välein viran puolesta tehtävään jätehuoltorekisteriotteen tarkistamispyyntöön.

Jätehuoltorekisteriin hyväksymisen peruuttamisesta tai raukeamisesta on tehtävä kirjallinen valituskelpoinen päätös. Ennen päätöksen tekemistä toiminnanharjoittajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Päätös lähetetään toiminnanharjoittajalle ja se lähetetään tiedoksi vastaavalla tavalla kuten hyväksymispäätös.

Jos toiminnanharjoittaja itse tekee kirjallisen ilmoituksen jätehuoltorekisteriin hyväksytyt toiminnan lopettamisesta, ELY-keskuksen ei ole tällöin tarpeen tehdä päätöstä hyväksynnän raukeamisesta, vaan hyväksyntä raukeaa toiminnanharjoittajan ilmoituksen mukaisesti sanottuna ajankohtana. On kuitenkin tiedottamisen ja dokumentoinnin kannalta tärkeää, että toiminnan päättymistä koskevan ilmoituksen vastaanottanut ELY-keskus antaa toiminnanharjoittajalle kirjallisen vastauksen, jossa todetaan hyväksynnän raukeaminen ilmoituksen johdosta. ELY-keskuksen tulee tiedottaa vastauksestaan samalla tavalla kuin hyväksymispäätöksestä on tiedotettu.

Hyväksymisen peruuttamista ja raukeamista koskevista päätöksistä ja toiminnanharjoittajan tekemästä toiminnan lopettamisilmoituksesta tehdään myös merkintä jätehuoltorekisteriin.

9.7 Maksut jätehuoltorekisteriin hyväksymisestä

Jätehuoltorekisteriin hyväksymistä koskevien hakemusten käsittelystä peritään viranomaiselle suoritemaksu ELY-keskusten sekä TE-toimistojen maksullisista suoritteista annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisesti. Maksun määrä perustuu hakemuksen vireilletuloajankohtana voimassa olevan asetuksen maksutaulukkoon. Vuonna 2014 (10.1.2014 ja sen jälkeen) vireille tulevia asioita koskevat maksut peritään VNA 3/2014 mukaisesti.

Maksutaulukon mukainen täysi maksu peritään, kun kyseessä on uudesta toiminnasta tehtävä päätös (maksu 590 euroa vuonna 2014). Alennettu maksu peritään silloin, kun

päätöksessä on kyse aiemmin annetun päätöksen muuttamisesta tai tarkistamisesta (maksu 390 euroa vuonna 2014). Alennettu maksu peritään myös jätetiedostoon merkityn toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin. Päätöksen yhteydessä annettavasta jätehuoltorekisteriotteesta ei peritä erikseen maksua.

Maksu peritään samansuuruisena riippumatta siitä, onko hakemuksesta annettava päätös myönteinen vai kielteinen. Peruutetusta tai täydentämättä jätetystä hakemuksesta peritään maksu tehtyä työmäärää vastaava osuus maksutaulukon mukaisesta maksusta. Jätehuoltorekisteriin hyväksynnän peruuttamisesta tai raukeamisesta tehtävästä päätöksestä ei peritä suoritemaksua.

Muutoin kuin päätöksen yhteydessä annettavasta jätehuoltorekisteriotteesta peritään maksu (maksu 55 euroa vuonna 2014). Maksu jätehuoltorekisteriotteen antamisesta peritään silloin, kun kolmen vuoden välein tehtävän tarkistamisen (JL 98.2 §) perusteella ei ole tarvetta muuttaa aiemmin annettua päätöstä, vaan annetaan ainoastaan päivitetty ote toiminnanharjoittajalle tai silloin, kun toiminnanharjoittaja pyytää otetta erikseen.

10. Jätteen keräystoiminnan merkitseminen jätehuoltorekisteriin

Jätteen keräyksellä (JL 6.1 § 10 kohta) tarkoitetaan jätteen kokoamista kiinteistön haltijan, kunnan, tuottajan, jakelijan tai muun järjestämään vastaanottoaikaan omatoimista käsittelyä varten tai jätteen kuljettamiseksi käsittelyyn, mukaan lukien alustava lajittelu ja tilapäinen varastointi. Sen, joka aikoo harjoittaa jätteen ammattimaisesta keräystä, on tehtävä ilmoitus jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella keräystä harjoitetaan (JL 100 §²⁵). Ilmoitusvelvollisuus koskee toimintaa, joka on pelkästään jätelaissa tarkoitettua jätteen keräystä, mukaan lukien alustava lajittelu ja tilapäinen varastointi.

- Alustavaa lajittelua on:
  - jätteiden uudelleenkäyttökelpoisuuden tarkistaminen
  - uudelleenkäyttökelpoisten laitteiden, tuotteiden ja osien erottelu muusta jätteestä
  - jätteen esilajittelu (ml. uudelleenpakkaaminen) kuljetuksen järjestämistä varten.
- Alustavaa lajittelua ei ole:
  - koneellinen lajittelu tai laajamittainen koneellinen siirtely
  - vaarallisten aineiden ja esineiden poisto.
- Tilapäisen varastoinnin suhdetta luvanvaraiseen jätteen varastointiin on tulkittava tapauskohtaisesti toiminnan luonteen perusteella jätteen laatu, varastoinnin laajuus ja kestoaika sekä keräyksen tarkoitus huomioon ottaen. Laajamittainen (esimerkiksi kerrallaan varastoitavien tavanomaisten jätteiden määrä yli 50 tonnia tai enemmän kuin 2-3 varastokonttia) ja pitkäaikainen (esimerkiksi yli vuoden kestävä) varastointi olisi yleensä ympäristöluvanvaraista.

Toimintaan ei saa sisältyä jätteen käsittelytoimintaa. Ilmoitus on tehtävä esimerkiksi kunnan, tuottajan, jakelijan tai muun toimijan järjestämästä alueellisesta (kiinteästä) vastaanottoaikaista.

- Ei-ammattimaisena keräyksenä pidetään esimerkiksi lääkejätteiden vastaanottoa apteekissa, käytöstä poistettujen kulutustuotteiden vastaanottoa myymälöissä ja vapaaehtoisia keräystapahtumia tai omassa toiminnassa jätteen syntypaikalla tapahtuvaa keräystä

Ilmoitusmenettelyllä pannaan täytäntöön jätedirektiivin 26 artiklassa jäsenmaille säädetty velvollisuus varmistaa, että toimivaltainen viranomaisella pitää rekisteriä laitoksista ja yrityksistä, joita luvanvaraisuus ei koske ja jotka keräävät jätteitä ammattimaisesti. Siten rekisteröinnin ensisijaisena tarkoituksena on ilmoittautua valvottavaksi.

²⁵ Jätelain 100 §:ää on muutettu jätelain muuttamisesta annetulla lailla 410/2014, joka tuli voimaan 15.7.2014.

Ilmoitus on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle hyvissä ajoin ennen jätteen keräystoiminnan aloittamista. Ennen uuden jätelain voimaantuloa olemassa olevasta toiminnasta ilmoitus tuli tehdä 1.5.2013 mennessä.

- Jos olemassa olevalla keräystoiminnalla on toimintaa varten aiemmin myönnetty ympäristölupa, on katsottu, että toimintaa voidaan jatkaa ympäristöluvan nojalla siihen saakka, kunnes toiminnan ympäristölupahakemus tulee seuraavan kerran vireille (toiminnan olennainen muutos, luvan muuttaminen, lupamääräysten tarkistaminen), jolloin rekisteriin merkintä tehdään. Rekisteröinnin jälkeen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tekee ympäristöluvan raukeamisesta päätöksen ympäristönsuojelulain menettelyjen mukaisesti. Päätös voidaan tehdä kevennetyllä menettelyllä verrattuna ympäristölupamenettelyyn (esimerkiksi asian vireilläolosta kuuluttamisen ja asianosaisten kuulemisen tarpeellisuus voidaan harkita tapauskohtaisesti).

Jos jätteen keräystoiminta on osana muuta ympäristöluvanvaraista toimintaa, ei erillistä ilmoitusta keräystoiminnasta tarvitse tehdä. Ilmoitus tulee kuitenkin tehdä jätteen vastaanotto paikasta, joka sijoitetaan ympäristöluvanvaraisen toiminnan yhteyteen, mutta jota ei ole otettu huomioon toimintaa koskevassa ympäristöluvassa.²⁶

Rekisteröinnin yhteydessä toiminnanharjoittajalle ei voida antaa toimintaa koskevia määräyksiä. Tarvittaessa toiminnassa havaittuihin epäkohtiin voidaan puuttua YSL 180 §:n tai jätelain 125 §:n nojalla annettavin määräyksin.

Ympäristöministeriössä on laadittu 5.4.2013 päivätty [muistio](#), jossa ohjeistetaan tarkemmin keräystoiminnan merkitsemistä jätehuoltorekisteriin.

Lisäksi ELY-keskusten VAHTI-yhdyshenkilöt ovat erikseen ohjeistaneet toimialueensa kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia rekisteröintimerkinnän tekemiseksi ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (VAHTI).

11. Jätehuoltorekisteriin hyväksytyn tai merkityn toiminnan valvonta

Jätelaissa ei ole eri valvontaviranomaisten valvontavastuita määritelty tarkemmin, mutta sen voidaan katsoa jakaantuvan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen ja ELY-keskuksen välillä pääsääntöisesti siten, että valtion valvontaviranomainen (ELY-keskus) valvoo ympäristönsuojelulain ja jätelain nojalla valtion toimivaltaan kuuluvia toimintoja. Näin ollen jätteen kuljettajien ja välittäjien toimintaa valvoo ensisijaisesti ELY-keskus, joka hyväksyy toiminnan jätehuoltorekisteriin. Jätteen keräystoimintaa valvoo puolestaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ympäristöluvanvaraista toimintaa valvotaan ympäristönsuojelulain työnjaon mukaisesti.

Jätelain 124.1 §:n²⁷ mukaisesti valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitoksen ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Samoin on tarkastettava jätteen ammattimaista kuljettamista tai keräystä harjoittavan tai jätteen välittäjänä toimivan toiminnanharjoittajan toiminta.

Jätteen kuljettajan ja jätteen välittäjän toiminnan tarkastusten tekeminen kuuluu ensisijaisesti ELY-keskuksen valvontatehtäviin, koska näiden toimintojen hyväksyminen jätehuoltorekisteriin kuuluu ELY-keskuksen toimivaltaan. Vastaavasti jätehuoltorekisteriin merkittyjen jätteen kierrätystoimintojen tarkastukset kuuluvat kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan. Tarkastustoiminnan järjestämiseksi valvontaviranomaisen on suositeltavaa laatia tarkastussuunnitelma, jonka mukaisesti säännölliset tarkastukset suoritetaan. Suunnitelma voidaan laatia soveltuvin osin kuten ympäristönsuojelulain (YSL 168 §) mukainen valvontasuunnitelma. ELY-keskus valvoo tarvittaessa myös jätteen kansainvälisiä siirtoja yhteistyössä Suomen ympäristökeskuksen (ja Tullin) kanssa.

Jätelaissa ei ole täsmällisesti säädetty siitä, mitä jätteenkuljettajan tai välittäjän tarkastukseen tulee sisältyä. Siihen voitaneen kuitenkin jätehuoltorekisteriin hyväksynnän

²⁶ Ks. jätelain muuttamista koskeva HE 16/2014 vp 100 §:n yksityiskohtaiset perustelut.

²⁷ Sellaisena kuin se on jätelain muuttamisesta annetussa laissa 410/2014.

tarkoitus huomioon ottaen katsoa ainakin sisältyvän välittömästi jätteen kuljetuksiin tai välittämiseen liittyvät toimet, kuten:

- kaluston asianmukaisuuden tarkastus (kaluston laatu, tekninen kunto)
- varmistetaan, että jätetiedosto-ote pidetään aina kuljetuksen mukana
- jätekirjanpidon (kuljetetun tai välitetyn jätteen laji, laatu, määrä, alkuperä ja toimituspaikka päivämäärineen) tarkastus ja
- siirtoasiakirjojen tarkastus sekä
- jätehuoltorekisteriin hyväksymispäätöksen mukaisen mahdollisen vuosiraportin tarkastus.

Sitä vastoin tarkastukseen ei sisälly jätteenkuljettajan toimipaikan asianmukaisuuden tarkastus sinänsä, koska jätehuoltorekisteriin hyväksyntä ei koske jätteenkuljettajan toimipaikkaa (esimerkiksi varikko, halli, tms. paikka, jossa kuljetuskalustoa, laitteita ja keräysvälineitä säilytetään ja puhdistetaan). Jos jätteenkuljettajan kuorma-autovarikolla on erikseen ympäristölupa (YSL liite 1 taulukko 2 kohta 12c), toimintaa valvoo ympäristönsuojelulain mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Muutoin tällaisen paikan valvonta kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen yleiseen valvontatoimivaltaan. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista ELY-keskukseen jätteenkuljettajien toiminnan valvojalle, jotta voidaan tarvittaessa tarkastaa myös jätteenkuljetustoiminnan asianmukaisuutta. Tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi suorittamansa tarkastuksen perusteella antaa jätelain 125 §:n nojalla yksittäisen määräyksen roskaantumisen estämiseksi tai asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi. Jos toiminnasta aiheutuu pilaantumisen vaaraa, määräys voidaan antaa vastaavasti YSL 180 §:n nojalla.

12. Siirtoasiakirjavelvollisuus

Siirtoasiakirjavelvollisuudesta säädetään jätelain 121 §:ssä²⁸. Siirtoasiakirjan tarkemmista sisältövaatimuksista säädetään jäteasetuksen 24 §:ssä.

Ympäristöministeriössä on laadittu siirtoasiakirjaa koskevan jätelain 121 §:n soveltamisesta 24.5.2012 päivätty [muistio](#), jota on päivitetty 11.6.2014.

13. Laiminlyöntimaksun määräämiseen liittyvät menettelyt

13.1 Laiminlyöntimaksun perusteet

Uuden jätelain myötä jätehuollon valvonnassa on otettu käyttöön seuraamusluontoinen, hallinnollisessa menettelyssä määrättävä laiminlyöntimaksu. Laiminlyöntimaksun määräämisessä ei siten ole kyse rikosoikeudellisesta seuraamuksesta. Maksun soveltamisen piiriin kuuluu laiminlyöntejä, joiden toteen näyttäminen on yksinkertaista ja jotka eivät vaadi tutkinnallisia toimia. Laiminlyöntimaksu voidaan määrätä JL 131 §:n²⁹ mukaisesti seuraavista laiminlyönneistä:

- hakemuksen tekemättä jättäminen tuottajarekisteriin hyväksymiseksi (JL 101 §);
- tuottajan kirjanpitovelvollisuuden ja kirjanpitoa koskevien tietojen toimittamisen laiminlyönti (JL 54 §);
- hakemuksen tekemättä jättäminen toiminnan hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin (JL 94 §);
- keräystoimintaa koskevan ilmoituksen tekemättä jättäminen (JL 100 §);
- jätehuoltorekisteriotteen mukana pitämisen laiminlyönti (JL 98§);

²⁸ Sellaisena kuin se on jätelain muuttamisesta annetussa laissa 410/2014 (HE 16/2014 vp).

²⁹ Sellaisena kuin se on jätelain muuttamisesta annetussa laissa 410/2014.

- siirtoasiakirjan laatimatta jättäminen, sen mukana pitämisen laiminlyönti tai vastaanoton vahvistamatta jättäminen (JL 121 §);
- jätteesiirtoasetuksen³⁰ 18 artiklassa vaadittujen asiakirjojen laatimisen ja niitä koskevien velvollisuuksien laiminlyönti ns. vihreän jätteen siirroissa; tai
- jätteesiirtoasetuksen 6 artiklan mukaisen vakuuden asettamisen laiminlyönti.

On huomattava, että maksua ei voi määrätä sille, joka on tuomittu rangaistukseen samaa asiaa koskevasta rikkomuksesta tai jos asia on vireillä esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa.

13.2 Laiminlyöntimaksun määräävä viranomainen

Laiminlyöntimaksun määrää ja myös mahdollisesta kohtuullistamisesta päättää se viranomainen, jonka valvontatoimivaltaan asia, jonka laiminlyönnistä on kyse, muutoinkin kuuluu. Näitä ovat yleisinä valvontaviranomaisina ELY-keskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen sekä muina valvontaviranomaisina Pirkanmaan ELY-keskus ja Suomen ympäristökeskus. Valvontaviranomaisia ovat myös Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ja Tulli, mutta näiden valvontatehtäviin ei sisälly toimivaltaa määrätä laiminlyöntimaksua.

13.3 Laiminlyöntimaksun määrä

Tuottajarekisteriin hakematta jättämistä koskevan laiminlyöntimaksun suuruuden perusteena on maksuvelvollisen edellisen tilikauden liikevaihto, kuitenkin vähintään 500 euroa ja enintään 500 000 euroa. Muiden jätelain 131.2 §:ssa mainittujen laiminlyöntien osalta maksun suuruus voi olla 500–10 000 euroa ottaen huomioon laiminlyönnin laatu ja laajuus sekä sillä saavutettu taloudellinen etu. Maksun suuruutta harkittaessa voidaan ottaa huomioon esimerkiksi laiminlyönnistä saatu taloudellinen hyöty, lupa- tai rekisteröintimaksu, joka on vältetty ja tulo, joka laittomalla toiminnalla on saatu. Maksun tulisi kuitenkin olla niin huomattava, että sillä olisi tavoiteltava vaikutus maksuvelvollisen toimintaan.

Laiminlyöntimaksua voidaan kohtuullistaa tai se voidaan jättää määräämättä, jos maksuvelvollinen voi osoittaa, että

- laiminlyönti on johtunut maksuvelvollisen erehdyksestä tai poikkeuksellisista oloista; eikä
- maksuvelvollinen ole saavuttanut laiminlyönnin johdosta merkittävää taloudellista etua.

Molempien edellytysten tulee täytyä kohtuullistamista harkittaessa.

Koska laiminlyöntimaksun soveltamisen piirissä on vain rutiinomaisten hallinnollisten velvoitteiden laiminlyöntejä ja maksun määräämistä edeltää aina viranomaisen kehoitus laiminlyönnin korjaamisesta, maksun kohtuullistaminen tai määräämättä jättäminen voi tulla kysymykseen vain poikkeustapauksissa, mutta sen mahdollisuus on kuitenkin maksuvelvollisten oikeusturvan kannalta tarpeellinen.

13.4 Laiminlyöntimaksun määräämismenettelyt

Maksun määräämismenettely riippuu osin siitä, mistä laiminlyönnistä on kysymys. Jos kyse on korjattavissa olevasta laiminlyönnistä (JL 131.1 §:n tai 131.2 § 1-3 kohdat), ennen maksun määräämistä valvontaviranomaisen on aina ensin annettava kirjallinen kehoitus korjata laiminlyönti vähintään 30 päivän määräajassa. Kehotuksessa tulee olla maininta maksun määräämisestä laiminlyönnin seurauksena. Määräajan päättymisen jälkeen maksu voidaan määrätä 60 päivän kuluessa, jos laiminlyöjä ei ole korjannut laiminlyöntiään. Maksuvelvolliselle on varattava hallintolain mukaisesti tilaisuus tulla kuulluksi ennen päätöksen tekemistä.

³⁰ [Euroopan neuvoston ja parlamentin asetus \(EY\) N:o 1013/2006](#), annettu 14.6.2006.

Jätelain 131.1 §:ssä tarkoitetun hakemuksen tekemättä jättämisestä voidaan määrätä laiminlyöntimaksu uudelleen laiminlyönnin jatkuessa aikaisintaan kalenterivuoden kuluttua edellisen maksun määräämisestä.

Niiden laiminlyöntien osalta, joiden korjaaminen ei ole mahdollista, mutta jotka voidaan toistaa (JL 131.2 § 4–5 ja 8–9 kohdissa mainitut laiminlyönnit), valvontaviranomaisen on ennen maksun määräämistä ensin kirjallisesti huomautettava laiminlyöjää ja samalla kehoitettava laiminlyöntimaksun uhalla olematta toistamasta laiminlyöntiään. Maksu voidaan määrätä vasta, jos toiminnanharjoittaja toistaa laiminlyönnin seuraavan kahden vuoden aikana huomautuksesta tai edellisen maksun määräämisestä. Maksu voidaan määrätä 60 päivän kuluessa laiminlyönnin toteamisesta. Maksuvelvolliselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi ennen maksun määräämistä.

Maksu määrätään maksettavaksi valtiolle.

Laiminlyöntimaksun määräämistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen JL 137.2 § mukaisesti. Päätös on lähetettävä maksuvelvolliselle todisteellisesti (esimerkiksi saantitodistuslähetyksenä), koska valituksen tekemistä ja maksun täytäntöönpanoon liittyvät määräpäivät määräytyvät päätöksen tiedoksisaannista.

13.5 Laiminlyöntimaksun täytäntöönpano

Maksuvelvolliselle tulee varata mahdollisuus suorittaa laiminlyöntimaksu jo ennen kuin Oikeusrekisterikeskus ryhtyy maksun täytäntöönpanotoimiin. Tätä varten maksuvelvolliselle toimitetaan maksupäätöksen liitteenä tilisiirtolomake, jossa on Oikeusrekisterikeskuksen tiliyhteystiedot ja perintätunnus (tilisiirtolomakkeita on saatavilla Oikeusrekisterikeskuksesta).

Päätöksessä mainitaan, että maksu on suoritettava 30 päivän kuluessa päätöksen vastaanottamisesta. Ellei maksua ole suoritettu määräaikana, Oikeusrekisterikeskus ryhtyy tämän jälkeen maksun täytäntöönpanotoimiin. Maksettavaksi erääntyneelle laiminlyöntimaksulle, jota ei ole suoritettu eräpäivänä peritään viivästyskorkoa korkolain 4 §:n mukaisesti. Oikeusrekisterikeskus perii viivästyskoron päätökseen kirjatun maksun eräpäivän mukaisesti.

Päätöksen tehneen viranomaisen on toimitettava 1) jäljennös laiminlyöntimaksua koskevasta päätöksestä ja 2) tieto päätöksen vastaanottopäivästä (esimerkiksi kopio saantitodistuksesta) Oikeusrekisterikeskukselle, joka panee maksun täytäntöön, ts. perii maksun maksuvelvolliselta, jos maksuvelvollinen ei ole suorittanut maksua päätöksen mukana saamallaan tilisiirrolla.

Jätelain 140 §:n mukaan Oikeusrekisterikeskus panee laiminlyöntimaksun täytäntöön noudattaen mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Kyse on tällöin suoraan ulosottokelpoisesta maksusta. Oikeusrekisterikeskus voi panna maksun täytäntöön ennen maksumääräystä koskevan päätöksen lainvoimaiseksi tuloa. Oikeusrekisterikeskus palauttaa maksun hakemuksesta, jos maksun määräämistä koskeva päätös kumotaan valituksen johdosta tai jos samaa rikettä koskeva asia tulee esille tuomioistuimessa.

Tilisiirtolomakkeita on saatavilla Oikeusrekisterikeskuksesta puh. 0295 665 601 tai 050 382 3601. Lomaketilauksen voi lähettää myös viraston sähköpostiin oikeusrekisterikeskus@om.fi.

Oikeusrekisterikeskuksen yhteyshenkilöt: PL 157, 13101 Hämeenlinna, puh. 0295 665 662 <http://www.oikeus.fi/oikeusrekisterikeskus/>

14. Muistiossa käytetyt lyhenteet

HE 199/2010 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle jätelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

HE 214/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle ympäristönsuojelulaiksi ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

HE 16/2014 vp	Hallituksen esitys eduskunnalle jätelain muuttamisesta
Jätelaki, JL	Jätelaki 646/2011 <ul style="list-style-type: none"> ▪ muutokset huomioitu säädösnumeroon 528/2014 asti
Jäteasetus, JA	Valtioneuvoston asetus jätteistä 179/2012
Jätteenpolttoasetus	Valtioneuvoston asetus jätteen polttamisesta 151/2013
Jätteesiirtoasetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1013/2006 jätteiden siirrosta
Kaatopaikka-asetus	Valtioneuvoston asetus kaatopaikoista 331/2013
MARA-asetus	Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa 591/2006
MRL	Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999
POP-asetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 850/2004 pysyvistä orgaanisista yhdisteistä sekä direktiivin 79/117/ETY muuttamisesta
Sivutuoteasetus	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveys säännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta
Teollisuuspäästädirektiivi, IED	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/75/EU teollisuuden päästöistä
YSL	Ympäristönsuojelulaki 527/2014
YSA	Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 713/2014

15. Lomakkeet ja ohjeet

Lomakkeet:

- Hakemus jätteen ammattimaisen kuljettamisen tai välityksen hyväksymiseksi jätehuoltorekisteriin (lomake täyttöohjeineen)
<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/lomake?docid=16849>
- Ilmoitus jätteen keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin (lomake täyttöohjeineen)
<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/lomake?docid=17651>

Ympäristöministeriön verkkosivut ja ohjeet:

- Ympäristöministeriön jätelainsäädännön verkkosivu: http://www.ym.fi/fi-FI/Ymparisto/Lainsaadanto_ ja_ohjeet/Jatelainsaadanto
(polku: www.ym.fi > Ympäristö > Lainsäädäntö ja ohjeet > Jätelainsäädäntö)
- Jätteen keräystoiminnan merkitseminen jätehuoltorekisteriin, YM muistio 5.4.2013.
<http://www.ym.fi/download/noname/%7B226429F4-0E8E-423C-8A60-C9FC4C5EC973%7D/32818>
- Siirtoasiakirjavelvollisuuden soveltaminen, YM muistio 24.5.2012/päivitetty 11.6.2014.
<http://www.ym.fi/download/noname/%7B21A9133B-0B66-4E9E-9A92-7F0BED7370DF%7D/101487>
- Maa-ainesten hyödyntäminen – opas kaivettujen maa-ainesten luokittelusta jätteeksi ja hyödyntämiskelpoisuuden arvioinnista (luonnos 20.3.2014)

<http://www.ym.fi/download/noname/%7BB2D6384E-7F3D-42D4-AB3E-A009C242131C%7D/97783>

Komission ohjeita:

- Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – tulkitseva tiedonanto jätteistä ja sivutuotteista. KOM(2007) 59 lopullinen, 21.2.2007
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0059:FIN:FI:PDF>
- Guidelines on the interpretation of key provisions of Directive 2008/98/EC on waste
http://ec.europa.eu/environment/waste/framework/pdf/guidance_doc.pdf
- Euroopan unionin komission verkkosivusto jätteistä
<http://ec.europa.eu/environment/waste/index.htm>

Hallitukset esitykset:

- Hallituksen esitys jätelaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi HE 199/2010 vp.
[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/?\\$APPL=akirjat&\\${BASE}=akirjat&\\${THWIDS}=0.15/1405600935_398547&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/?$APPL=akirjat&${BASE}=akirjat&${THWIDS}=0.15/1405600935_398547&${TRIPPIFE}=PDF.pdf)
- Hallituksen esitys ympäristönsuojelulaiksi ja eräksi siihen liittyvien lakien muuttamisesta HE 214/2013 vp ja liittyvät asiakirjat
http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vex3000.sh?kanta=&OLETUSHAKU=&LYH=LYH&PALUUHAKU=%2Ftriphome%2Fbin%2Fvexhaku.sh%253F1yh%3D%27%27%253Fkiel%3Dsuhaku=suppea&KAIKKIHAKU=&ASIASANAT=&TUNNISTE2=%24&TUNNISTE=HE+214%2F2013&VPVUOSI=1989*&PVMVP1=&PVMVP2=&SAADKOK=
- Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta HE 16/2014 vp.
[http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/?\\$APPL=akirjat&\\${BASE}=akirjat&\\${THWIDS}=0.5/1405601345_188078&\\${TRIPPIFE}=PDF.pdf](http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/thw/?$APPL=akirjat&${BASE}=akirjat&${THWIDS}=0.5/1405601345_188078&${TRIPPIFE}=PDF.pdf)

Kirjallisuutta:

- Infra ry. Purkutyöt – ohjeita teettäjälle ja tekijälle. 2008
http://www.infrary.fi/files/2635_20081107_purkuopas1.pdf
- Jätevakuusopas - Opas jätehuollon toimijoilta vaadittavista vakuuksista. Ympäristöministeriö, Ympäristöhallinnon ohjeita 5/2012.
<http://www.ym.fi/download/noname/%7BAF5871B7-A561-40BE-BBC1-0747D12F4883%7D/31839>
- Lilja, Raimo–Saramäki, Kaarina: Materiaalien käytön tehokkuus ympäristölupamenettelyssä. Ympäristöministeriö, Ympäristöopas 2012
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/38815/YO2012_Materiaalitehokkuus_FINAL.web.pdf?sequence=1
- Luukkonen, Henna–Innala, Tuulia–Nurmikolu, Marko: Jätehuoltomääräysten laatiminen. Opas kunnallisten jätehuoltomääräysten valmistelijoille ja päättäjille. Suomen kuntaliitto, 2014.
http://shop.kunnat.net/product_details.php?p=2985
- Myllymaa, Tuuli–Dahlbo, Helena: Elinkaariarviointien käyttö Suomen jätehuollon ympäristövaikutusten tarkastelussa - Yhteenveto Suomen jätehuollon elinkaariarvioinneista ja ohjeita päätöksentekoa varten. Ympäristöministeriö, Ympäristöministeriön raportteja 24/2012.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41347/YMra24_2012_Elinkaariarviointien_kaytto_FINAL.pdf?sequence=1
- Reinikainen, Tapio–Ottelin, Juudit–Finel, Nufar: Valvontaohje otsonikerrosta heikentäviä aineita tai fluorattuja kasvihuonekaasuja sisältävien laitteiden huoltoa

valvoville viranomaisille. Suomen ympäristökeskus, Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2012.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41547/OH3_2012_Valvontaohje_otsokerrosta_heikentavia_aineita.pdf?sequence=1

- Seppälä, Timo–Häkkinen, Eevaleena–Munne, Päivi–Vikström, Liisa–Pyy, Outi–Jouttijärvi, Timo–Mehtonen, Jukka–Johansson, Maria: Pysyviä orgaanisia yhdisteitä koskevan Tukholman yleissopimuksen velvoitteiden kansallinen täytäntöönpanosuunnitelma (NIP) – Kansallinen tahattomasti tuotettujen POP-yhdisteiden päästöjen vähentämissuunnitelma (NAP). Suomen ympäristökeskus, Suomen ympäristökeskuksen raportteja 23/2012.
https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/39855/SYKEra_23_2012.pdf?sequence=1

16. Oikeuskäytäntöä

- Unionin tuomioistuimen tuomio (ennakkoratkaisu), asiassa C-113/12, 3.10.2013 Brady [lanta – jätteen määritelmä]
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=142602&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=321181>
- Unionin tuomioistuimen tuomio (ennakkoratkaisu), asiassa C-358/11, 7.3.2013 Lapin luonnonsuojelupiiri [”Lapin pitkospuut”]
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134608&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=372227>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 4.12.2008 (ennakkoratkaisu), asiassa C-317/07 Lahti Energia Oy [jätteen lämpökäsittelyssä syntyvä kaasu -rinnakkaispolttolaitos]
<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=66664&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=613147>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.12.2007 komissio v. Italian tasavalta 18.12.2007, asiassa C-194/05 [louhittu maa- ja kiviaines – jäte – hävittämistarkoitus]
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=71918&pageIndex=0&doclang=fi&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=16391>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio komissio v. Espanjan kuningaskunta 8.9.2005, asiassa C-121/03 [jäte – sivutuote – lanta – eläinruhot]
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=59566&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=11172>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio komissio v. Italian tasavalta 9.6.2005, asiassa C-270/03 [ammattimainen jätteen kuljetus]
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=58353&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=640118>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 7.9.2004 (ennakkoratkaisu), asiassa C-1/03 Van de Walle [jätteen haltija – vastuu jätehuollosta – pilaantunut maaperä]
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=49453&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=228076>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 15.1.2004 (ennakkoratkaisu), asiassa C-235/02 Saetti ja Frediani [jäte – sivutuote – öljykoksi]
<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=48870&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1208096>
- Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 18.4.2002 (ennakkoratkaisu), asiassa C-9/00 Palin Granit Oy [jäte – sivutuote - sivukivi]

<http://curia.europa.eu/juris/showPdf.jsf?text=&docid=47274&pageIndex=0&doclang=FI&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=1207600>

- KHO:2010:58 [puhdistamattoman kaasun poltto]
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2010/201002557>
- KHO:2013:102 [”Lapin pitkospuut” – ympäristöluvan tarve – Reach-asetus]
<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kho/vuosikirjat/2013/201301872>

17. Liite

Jätteen hyödyntämis- ja loppukäsittelymenetelmiä koskevat R- ja D-koodit sekä niiden käyttöön liittyviä esimerkkejä

JÄTTEEN HYÖDYNTÄMIS- JA LOPPUKÄSITTELYTOIMIEN LUOKITUKSEN SOVELTAMINEN – VAHTI-JÄTEJAKSEN EHDOTUS 3.4.2014

(jäteasetuksen liitteet 1 ja 2)

Jätteen hyödyntämis- ja loppukäsittelymenetelmiä koskevat R&D-koodit sekä niiden käyttöön liittyviä esimerkkejä		
Koodi	Selite	Esimerkkejä koodin käytöstä
Loppukäsittelykoodit D01-D15		
D01	Sijoittaminen maahan tai maan päälle, kuten kaatopaikalle (PYSYVÄN JA TAVANOMAISEN JÄTTEEN KAAKTOPAIKKA).	Jätteen loppusijoittaminen <u>pysyvän jätteen tai tavanomaisen jätteen</u> kaatopaikalle.
		Jätteen (esim. ylijäämään ja maa- ja kiviaineksen) loppusijoittaminen maankaatopaikalle.
		Jätteen hautaaminen (esim. vähäriskisen eläinperäisen jätteen/eläinraatojen hautaaminen).
		Tavanomaiseksi tai pysyväksi jätteeksi luokitellun sivukiven läjittäminen.
		Puhdistamolietteen sijoittaminen kaatopaikalle.
D02	Maaperäkäsittely, kuten nestemäisen tai lietemäisen jätteen biologinen hajottaminen maaperässä.	Öljyisen jätteen hajottaminen pellossa mikrobien vaikutuksesta.
D03	Syväinjektointi, kuten pumpattavien jätteiden injektointi maahan, suolakupuihin tai luontaisesti esiintyviin muodostumiin.	
D04	Allastaminen, kuten nestemäisen tai lietemäisen jätteen sijoittaminen kaivantoihin, lammikoihin tai patoaltaisiin (PYSYVÄISLUONTEINEN LOPPUKÄSITTELY).	Rikastushiekan sijoittaminen patoaltaisiin tai rikastushiekan läjitysalueelle.
		Kipsisakan läjitys kipsiferriarsenaattialtaaseen.
		Ruoppauslietteen sijoittaminen läjitysalueelle.
D05	Erityisesti suunniteltu kaatopaikka, kuten sijoittaminen vuorattuun erillisiin osastoihin, jotka on katettu tai eristetty toisistaan ja ympäristöstä (VAARALLISEN JÄTTEEN KAAKTOPAIKKA).	Jätteen sijoittaminen <u>vaarallisen jätteen kaatopaikalle</u> tai muuhun erilliseen ympäristöstä eristettyyn paikkaan.
		Asbestijätteen loppusijoittaminen kaatopaikan erillisiin soluihin tai osiin.
		Vaaralliseksi jätteeksi luokitellun sivukiven läjitys.
D06	Päästäminen vesistöön, lukuun ottamatta meriä.	
D07	Päästäminen mereen, mukaan lukien sijoittaminen merenpohjaan.	Vesilaitoksen raakaveden selkeytyslietteen/suodinjätteen päästäminen mereen.
D08	Biologinen käsittely, jota ei mainita muualla tässä liitteessä ja jossa syntyy yhdisteitä tai seoksia, jotka käsitellään jollakin toiminnoista D01–D12. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun jäte ei päädy hyödynnettäväksi.	Jätevedenpuhdistamolietteen tai biojätteen kompostointi siten, että prosessin lopputuloksena syntynyt kompostoitua jätettä ei voida hyödyntää eikä sen laatu täytä kompostituotteelle asetettuja kriteereitä (sijoitetaan kaatopaikalle, pl. hyödyntäminen pintaverhoilu-/maisemointimateriaalina). Jos kyseessä on jätteen kompostointi ennen sen hyödyntämistä esim. kaatopaikan maisemoinnissa tai peitemateriaalina, käytetään R12-koodia. R03-koodia käytetään, kun kompostoidusta jätteestä valmistetaan kompostituotetta.

		Öljyisen maan ja lietteen puhdistaminen kompostoimalla.
D09	Fysikaalis-kemiallinen käsittely, jota ei mainita muualla tässä liitteessä ja jossa syntyy yhdisteitä tai seoksia, jotka käsitellään jollakin toiminnoista D01–D12, kuten haihduttamalla, kuivaamalla tai pasuttamalla. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun jäte ei päädy hyödynnettäväksi.	Jätteen lajittelu, paloittelu, murskaaminen, paalaus, pelletointi, kuivaus (esim. allastamalla), haihdutus, kovetus, pasutus, terminen käsittely, stabilointi tai muu vastaava fys.-kem. käsittely ennen jonkin toimista D1- D12 soveltamista jätteeseen.
		Pilaantuneen maan betonointi tai muun jätteen jähmettäminen.
		Pilaantuneiden maa-ainesten käsittely siirrettävällä laitteistolla (matalan/korkean lämpötilan terminen desorptio).
		Tuhkien, kuonien tai valimohiekkojen käsittely fys. -kem. menetelmin kaatopaikkakelpoiseksi.
		Lietteen ja tartuntavaarallisen jätteen terminen käsittely (pl. poltto).
		Happojen ja emästen neutralointi.
		Puhdistamolietteen geotuumikäsittely nestemäisten jätteiden käsittelyasemalla.
		Öljyvesiseosten, emulsioiden, työstö-/ pesunesteiden jne. puhdistaminen esim. ultrasuodatuksella.
		Öljyn- ja rasvanerotuskaivojätteen tai teurastamolietteen kuivattaminen lietealtaissa. Sadevesikaivojen hiekkajätteen ja pesuhallilietteen kuivattaminen allastamalla.
		Eläinperäisen riskijätteen kuten TSE-rasvan hävittäminen destruktiolaitoksessa.
D10	Poltaminen maalla (VAARALLISEN JÄTTEEN POLTTOLAITOKSET SEKÄ JÄTTEEN POLTTO, JOKA EI TÄYTÄ ENERGIATEHOKKUUSVAATIMUKSIA. VRT. R01).	Jätteen polttaminen jätteenpolttolaitoksessa, kun poltto ei täytä energiatehokkuusvaatimuksia (esim. kiinteiden yhdyskuntajätteiden polttolaitos, kun energiatehokkuus jää alle 0,65, ks. R01).
		Vaarallisen jätteen (ml. jäteöljy) polttaminen vaarallisen jätteen polttolaitoksessa (vaikka syntynyt energia hyödynnetään).
		Yhdyskunnista peräisin olevien vaarallisten jätteiden kuten lääkkeiden, liuottimien, maalien jne. polttaminen vaarallisen jätteen polttolaitoksessa.
		Öljyjätevesiseosten ja kiinteiden öljyllä pilaantuneiden jätteiden, prosessijätevesien, liuotinjätteiden ja suotokakkujen polttaminen polttolaitoksella.
		Maatilalla syntyneiden eläinraatojen hävittäminen polttamalla tilan polttolaitteistossa (pienen kapasiteetin polttolaitos).
D11	Polttaminen merellä.	Jätteen polttaminen merellä aluksen jätteenpoltouuneissa.
D12	Pysyvä varastointi, kuten säiliöiden sijoittaminen kaivokseen (MAANALAINEN SIOJITUSPAIKKA TAI MUU VARASTO).	Jätteiden (kuten lento- ja kipsituhkan, sivukiven, sammutusjätteen, kalkkijätteen, arinahiekan) loppusijoitus kaivokseen, maanalaiseen varastoon tai onkaloon.
D13	Yhdistäminen tai sekoittaminen ennen toimittamista johonkin toiminnoista D01–D12. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun jäte ei päädy hyödynnettäväksi, vaan esimerkiksi polttoon tai sijoitettavaksi kaatopaikalle.	Sako- ja umpikaivolietteen, puhdistamolietteen ja teollisuuslietteen vastaanotto jätevedenpuhdistamolla.
		Puhdistamolietteen siirto käsiteltäväksi toiselle jätevedenpuhdistamolle.

D14	Uudelleen pakkaaminen ennen toimittamista johonkin toiminnoista D01–D13. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun jäte ei päädy hyödynnettäväksi.	Jätteiden siirtokuormausasemat, joista jätteet toimitetaan loppukäsittelyyn.
D15	Varastointi ennen toimittamista johonkin toiminnoista D01–D14, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia jätteen syntypaikalla ennen poiskuljetusta. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun jäte ei päädy hyödynnettäväksi.	Omasta toiminnasta tai muualta vastaanotettujen-jätteiden varastointi esim. jäteasemalla tai vaarallisen jätteen varastossa ennen toimittamista polttoon, loppusijoitukseen kaatopaikalle tai muutoin loppukäsiteltäväksi.

Hyödyntämiskoodit R01-R13			
R01	<u>Käyttö pääasiassa polttoaineena tai muutoin energian tuottamiseksi.</u>		
	R01A	Käyttö polttoaineena kiinteiden yhdyskuntajätteiden prosessointiin tarkoitetuissa jätteenpolttolaitoksissa. Huom! Jätteen poltto, joka ei täytä energiatehokkuusvaatimuksia, kirjataan luokkaan D10.	Yhdyskunta- tai muun jätteen polttaminen kiinteiden yhdyskuntajätteiden prosessointiin tarkoitetussa jätteenpolttolaitoksessa, kun energiatehokkuus on $\geq 0,65$.
	R01B	Käyttö polttoaineena rinnakkaispolttolaitoksissa kuten voima- tai lämpökattilalaitoksessa tai prosessiuunissa.	Prosessilietteiden ja siistausjätteen polttaminen voima- ja kattilalaitoksessa.
			Jäteöljyn polttaminen voima- ja kattilalaitoksessa.
			Jätemuovin tai -puun käyttö energiantuotannon polttoaineena.
Jätteen käsittely pyrolyysilla, kaasutuksella tai plasmakäsittelyllä, kun käsittelyssä syntyvät kaasut käytetään polttoaineena energiantuotannossa.			
		Yhdyskunnista tai teollisuudesta peräisin olevan energiajätteen (REF) polttaminen voima- ja kattilalaitoksessa.	
R02	Liuottimien talteenotto tai uudistaminen.	Liuottimien tislaminen.	
R03	<u>Sellaisten orgaanisten aineiden kierrätys tai talteenotto, joita ei käytetä liuottimina, mukaan lukien kompostointi ja muut biologiset muuntamismenetelmät.</u>		
	R03A	Orgaanisen jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön, kierrätys ja muu hyödyntäminen aineena pl. R03B-R03D. Huom! Orgaanisen jätteen kuten lietteen hyödyntäminen maanviljelyksessä kirjataan R10-koodille.	Lastulevyn valmistus puupohjaisista jätteistä.
			Keräyspaperin, keräyspahvin ja nestepakkauskartongin hyödyntäminen esim. sanomalehtipaperin, pehmopaperituotteiden, kartonkiteollisuuden sekä mm. kierrätettävien kuitukuormalavojen ja uusiokartonkihiylsyjen valmistuksen raaka-aineena.
			Selluvillan valmistus keräyspaperista.
			Kompostoidun biojätteen ja lietteen hyödyntäminen viherrakentamisessa tai kaatopaikkojen maisemoinnissa.
			Puukuitupuristeen, entsyymituotannon orgaanisen sivutuotteen, broilerinlannan jne. hyödyntäminen kompostituotteen valmistuksen raaka-aineena.
Teurasjätteen ja muun eläinperäisen sivutuotteen hyödyntäminen raaka-aineena eläinten rehun valmistuksessa.			

			Muoviprofiilien ja rumpuputkien valmistus jätemuovista.
			Muovijätteen granulointi.
			Rengasrouheen tai auton renkaiden käyttäminen kaatopaikan pintarakenteessa tai meluvalleissa.
			EPS-jätteen hyödyntäminen EPS-lämmöneristeiden valmistuksessa.
			Tekstiilijätteen hyödyntäminen esim. öljynimeytysmattojen ja katastrofihuopien valmistuksessa.
			Käytöstä poistettujen puisten kuormalavojen kunnostus ja niiden toimitus uusiokäyttöön.
	R03B	Orgaanisen jätteen kompostointi.	Biojätteen, jätevedenpuhdistamolietteen, lietelannan tai muun orgaanisen jätteen kompostointi, kun lopputuote hyödynnetään maanparannus- tai lannoitusaineena tai lannoitevalmisteen raaka-aineena lannoitevalmistelainsäädännön mukaisesti. Kompostoidun jätteen määrään kirjataan vain ko. jätteen määrä ilman tukiaineita. Jos kompostoinnin jälkeen jätettä ei toimiteta hyödynnettäväksi, käytetään kompostoinnin osalta D08-koodia.
	R03C	Orgaanisen jätteen mädätys.	Puunjalostus-, elintarvike- ja muun teollisuuden orgaanisten jätteiden ja sivutuotteiden, jätevedenpuhdistamolietteiden, yhdyskuntien biojätteiden, lannan ja muun orgaanisen jätteen mädätys biokaasulaitoksessa. Mikäli kyse on sellaisesta jätteen mädättämisestä, että sen tuotosta ei hyödynnetä, käytetään mädätyksen osalta D09-koodia. Tällaista toimintaa on esim. biojätteen mädättäminen ns. solumädätyksessä, kun mädätetty jäte loppusijoitetaan kaatopaikalle. Mikäli mädäte kompostoidaan, on kyse hyödyntämisestä.
	R03D	Orgaanisen jätteen kaasuttaminen, ml. pyrolyysi, kun syntyviä ainesosia käytetään kemikaaleina. Huom! Jos vain jätteen energiasisältö hyödynnetään käytetään koodia R01B.	Orgaanisen jätteen kaasuttaminen jätteen hyödyntämiseksi kaasutuotteen tuotannossa, esim. pyrolyysiöljyn, biohiilen tai nokimustan valmistaminen.
R04		Metallien ja metalliyhdisteiden kierrätys tai talteenotto (mukaan lukien valmistelu uudelleenkäyttöön).	Valimo- ja sulattotoiminta; esim. esikäsitellyn metalliromun sulatus terästehtaalla ja sulan valu harkoiksi, langoiksi, levyiksi tai putkiksi. Kuonien ja tuhkien sisältämien metallien sulatus tai muu talteenotto. Tuotteiden valmistus metallijätteestä. Käytöstä poistettujen metallitynnyrien hyödyntäminen raaka-aineena valimo- ja sulattotoiminnassa. Käytöstä poistettujen metallitynnyrien puhdistaminen ja kunnostaminen uudelleenkäyttöön. Rauta-, teräs-, tai alumiiniromun mekaaninen käsittely tuotteeksi siten, että toiminta ja siinä syntyvä materiaali (joka ei ole enää jätettä) täyttää neuvoston asetuksessa (EU) N:o 333/2011 säädetyt arviointiperusteet.
R05	<u>Muiden epäorgaanisten aineiden kierrätys tai talteenotto.</u>		

	R05A	Epäorgaanisen jätteen valmistelu uudelleenkäyttöön, kierrätys ja muu hyödyntäminen aineena pl. R05B. Huom! Epäorgaanisen jätteen hyödyntäminen maanviljelyksessä kirjataan R10-koodille.	Kemianteollisuuden kipsijätteen hyödyntäminen kipsilevyksi.
			Rakennuselementtien valmistelu uudelleenkäyttöön.
			Lasi- tai betonimurskeen hyödyntäminen maanrakentamisessa (tienpohjana, kaatopaikan kaasunkeräysjärjestelmissä (kaasukaivot), salaojituksissa, pengerryksissä jne.).
			Jätelasin hyödyntäminen uusiolasin tai lasivillan valmistuksessa.
			Pilaantuneen maamassan hyödyntäminen kaatopaikan rakenteissa puhtaan maan sijaan.
			Tuhkan hyödyntäminen maanrakennusmateriaalina tai lannoitteena metsätaloudessa.
			Tuotteiden valmistus betoni- ja kiviainesjätteestä.
			Jäteasfaltin hyödyntäminen raaka-aineena asfaltin valmistuksessa.
			Rikastushiekan hyödyntäminen maanparannusaineena ja maanrakentamisessa.
			Lasimurskan käsittely (murskaaminen, lajittelu, erottelu, puhdistus) uudelleensulatusta tai lasituotteiden valmistusta varten siten, että toiminta ja syntyvä materiaali (joka ei ole enää jätettä) täyttää komission asetuksessa (EU) N:o 1179/2012 säädetyt arviointiperusteet.
	R05B	Epäorgaanisen jätteen hyödyntäminen maantäytössä (backfilling). Huom! Ellei ole hyödyntämistä, kirjataan kohtaan D01.	Jätteen hyödyntäminen maantäytössä.
			Kaivannaisjätteen hyödyntäminen kaivoskuilussa.
R06	Happojen tai emästen uudistaminen.	Pintakäsittelylaitosten peittaushapon uudistaminen.	
		Heikon hapon suolaliuosten väkevöittäminen vahvalla hapolla (esim. rikkihappojätteen väkevöinti).	
R07	Päästöjen torjuntaan käytettyjen aineiden hyödyntäminen.	Jätevedenpuhdistuksessa käytettävän aktiivihieksen regenerointi.	
		Savukaasujen rikinpoistossa muodostuvan kipsin hyödyntäminen.	
R08	Katalyyttien ainesosien hyödyntäminen.	Katalyyttien regenerointi.	
R09	Öljyn uudelleenjaloaminen tai muu uudelleenkäyttö. Huom! Polttoaineen valmistus jäteöljystä kirjataan R12A-koodille.	Jäteöljyjen tai öljyemulsioiden jalostaminen (regenerointi) tai puhdistaminen esim. perusöljyksi, teräketjuöljyksi tai kiertovoiteluaineeksi.	
R10	Maaperän käsitteleminen siten, että siitä on hyötyä maataloudelle tai että	Lietteen (kompostoitu, mädätetty, stabiloitu), kuivalannan, virtsan, biojätteen tmv. orgaanisen jätteen hyödyntäminen maanviljelyksessä.	

	<p>sillä on ekologisesti hyödyllinen vaikutus (JÄTTEEN HYÖDYNTÄMINEN MAANVILJELYKSESSÄ).</p> <p>Huom! Muun kuin maanviljelykseen toimitetun orgaanisen jätteen hyödyntäminen kirjataan R03A-koodille ja epäorgaanisen R05-koodille.</p>	<p>Tuhkan tai kuonan lannoituskäyttö maanviljelyksessä. Huom! tuhkan ja kuonan lannoitekäyttö metsätaloudessa kirjataan koodille R05A.</p> <p>Rehujätteen sekä jalostukseen kelpaamattoman maidon hyödyntäminen lannoitevalmisteena maanviljelyksessä lannoitelainsäädännön mukaisesti.</p>	
R11	<p>Toiminnoissa R01–R10 syntyneiden jätteiden käyttö.</p>	<p>KOODIA EI KÄYTETÄ!</p>	
R12	<p><u>Jätteiden vaihtaminen jonkin toiminnoista R01–R11 soveltamiseksi jätteeseen. Ko. koodia käytetään, kun on kyse alustavista toimista ennen varsinaista hyödyntämistä, ml. esikäsittely. Mikäli toiminnosta syntyvä materiaali ei enää ole jätettä, käytetään esikäsittelykoodin sijaan varsinaista hyödyntämiskoodia R01–R10 jätemateriaalista riippuen.</u></p>		
	R12A	<p>Jäteperäisen polttoaineen valmistus ennen sen toimittamista energiahyödyntämiseen (R01).</p>	<p>Energiajätteen esikäsittely (lajittelu, paalaus, murskaus) ja jäteperäisen polttoaineen (SRF, REF tai RDF) valmistus.</p> <p>Pellettien valmistus puu-, muovi- paperi- ym. jätteestä.</p> <p>Biodieselin tai bioetanolin valmistus jätteestä (mm. eläin- ja elintarvikejätteistä).</p> <p>Käytettyjen kasviöljyjen, elintarvikerasvojen ja mineraaliöljyjen jalostus polttoöljyksi.</p> <p>Öljyisten vesien, emulsioiden sekä moottori- ja vaihteistoöljyjen käsittely hyödynnettäväksi polttoaineena.</p> <p>Kestopuun, kreosoottiöljyllä kyllästetyn puun ja muun jätepuun murskaus tai haketus energiahyödyntämistä varten.</p>
	R12B	<p>Jätteiden esikäsittely kuten lajittelu, yhdistäminen, paloittelu, murskaus ja paalaus, ennen jätteen varsinaista hyödyntämistä (esim. R03, R04, R05, R10).</p> <p>Huom! Jätepolttoaineen valmistus kirjataan koodille R12A.</p>	<p>Biojätteen, paperin, pahvin, puun, nahan, tekstiilin ja muun orgaanisen materiaalin esikäsittely (lajittelu, yhdistäminen, paloittelu, murskaus, paalaus jne.), jonka jälkeen jäte toimitetaan varsinaiseen materiaahyödyntämiseen (R03A-R03D).</p> <p>Sako- ja umpikaivolietteen, puhdistamolietteen tai teollisuuslietteen vastaanotto jätevedenpuhdistamolla. Huom! Tätä koodia käytetään ainoastaan silloin, kun liete päätyy hyödynnettäväksi esim. komposituotteen raaka-aineeksi, maanparannusaineeksi tai viherrakentamiseen (R03A).</p> <p>Romuliike- ja autopurkamotoiminta (metalliromun lajittelu, yhdist., paloittelu, murskaus, paalaus jne.).</p> <p>Metalliromun (mm. kylmälaitteet, pesukoneet, sähköuunit, astianpesukoneet, tietokoneiden keskusyksiköiden metallikuoret jne.) lajittelu, murskaus, paalaus jne.</p> <p>Elohopean erottaminen amalgaamijätteestä.</p> <p>Hopean erottaminen kiinnitteistä esim. elektrolyysillä.</p>

			Keräyslasin esikäsittely (lajittelu, murskaus jne.).
			Elektroniikkaromun lajittelu, murskaus, paalaus jne.
			Epäorgaanisen rakennusjätteen kuten ikkunalasin, betonin ja tiilijätteen esikäsittely esimerkiksi murskaamalla.
			Maajätteen seulonta.
R13		Jätteiden varastointi ennen toimittamista johonkin toiminnoista R01–R12, lukuun ottamatta väliaikaista varastointia jätteen syntypaikalla ennen poiskuljetusta.	Hyödynnettäväksi toimitettavan jätteen (esim. erilliskerätyt paperi- ja kartonkijätteet, -lasijätteet, -metallijätteet, romurenkaat, romuautot, SER jne.) varastointi esim. jäteasemalla tai muulla jätteen vastaanottoasemalla.